

ภาพรวมความคืบหน้าการเจรจาการค้าเสรีแบบทวิภาคีของไทย

1.1 ภาพรวมการเจรจาการค้าเสรี

การเจรจาความตกลงการค้าเสรีทำได้ 3 ระดับ คือ การเจรจาแบบพหุภาคีในองค์การการค้าโลก (WTO) การเจรจาแบบรวมกลุ่มทางภูมิภาค (Regional Integration) ต่างๆ เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีแห่งทวีปอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement: NAFTA) ซึ่งครอบคลุมถึงสหรัฐฯ แคนาดา และเม็กซิโก และการเจรจาเพื่อทำความตกลงแบบทวิภาคี (Bilateral Agreement) โดยในช่วงที่การเจรจาการค้าในระดับพหุภาคีประสบปัญหา ประเทศต่างๆ ได้หันมาใช้แนวทางการรวมกลุ่มทางภูมิภาคและการเจรจาแบบทวิภาคีกันมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในช่วงเวลา 2 ปีหลังจากการเจรจาองค์การการค้าโลกที่กรุงโตเกียวเมื่อพฤศจิกายนปี 2544 มีการเจรจาการค้าระหว่างประเทศแบบภูมิภาคและแบบทวิภาคีที่รายงานต่อองค์การการค้าโลกเพิ่มขึ้นถึง 33 ความตกลง

ในปัจจุบัน ประเทศที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกเกือบทุกประเทศได้เข้าร่วมหรือกำลังอยู่ในระหว่างการเจรจารวมกลุ่มทางภูมิภาคหรือจัดทำความตกลงแบบทวิภาคี ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2546 ระบุว่ามีการเจรจารวมกลุ่มทางภูมิภาคและแบบทวิภาคี ซึ่งรายงานต่อองค์การการค้าโลกแล้ว 259 ความตกลง¹ โดยเป็นความตกลงที่มีผลบังคับใช้แล้ว 184 ความตกลง ซึ่งความตกลงที่มีผลบังคับใช้แล้วส่วนใหญ่เกิดขึ้นหลังปี 2533 โดยส่วนใหญ่เกิดในยุโรป (82 ความตกลง) และทวีปอเมริกา (10 ความตกลง) ในขณะที่เกิดในเอเชียแปซิฟิกประมาณ 30 ข้อตกลง

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศที่เคยเน้นยุทธศาสตร์การค้าเสรีในระดับพหุภาคีผ่านองค์การการค้าโลกหลายประเทศได้หันมาให้ความสนใจการใช้นโยบายการค้าเสรีในระดับภูมิภาคและทวิภาคีเป็นนโยบายการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮังการี จีน และได้หวัน²

ในจำนวนความตกลงการค้าเสรี 259 ความตกลงนี้ ความตกลง 126 ความตกลงอยู่ในรูปแบบความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements หรือ FTAs) ในขณะที่ความตกลง 13 ความตกลงอยู่

¹ ข้อมูล ณ ตุลาคม 2546 เพิ่มเป็น 285 ความตกลง

² WTO secretariat (2003)

ในรูปแบบสหภาพศุลกากร³ (Custom Unions หรือ CUs) ภายใต้ GATT มาตรา 24 โดยความตกลงเพียง 19 ความตกลงที่อยู่ภายใต้ Enabling Clause (ความตกลงระหว่างประเทศกำลังพัฒนา) นอกจากนี้ ความตกลง 26 ความตกลงเป็นความตกลงการค้าบริการภายใต้ GATS (General Agreement on Trade in Services) มาตรา 5 ซึ่งอนุญาตให้ประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาสามารถทำความตกลงการค้าบริการระดับภูมิภาคได้ (ดูตารางที่ 1.1 ประกอบ)

ตารางที่ 1.1 ความตกลงการค้าเสรีที่รายงานต่อองค์การการค้าโลก

	ลงบัญชี (Accessions)	ความตกลง ระดับภูมิภาค	รวม
ภายใต้ GATT มาตรา 24 (เขตการค้าเสรี)	4	122	126
ภายใต้ GATT มาตรา 24 (สหภาพศุลกากร)	4	9	13
Enabling Clause (ความตกลงระหว่างประเทศกำลังพัฒนา)	0	19	19
ภายใต้ GATS มาตรา 5 (การค้าบริการ)	1	25	26
รวม	9	175	184

ที่มา: องค์การการค้าโลก (www.wto.org)

ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนความตกลงการค้าเสรีแบบภูมิภาค (Regional Trade Agreements)⁴ จำแนกตามภูมิภาคคือ อเมริกา ยุโรป เอเชีย ออสเตรเลีย/ นิวซีแลนด์ และแอฟริกา ช่วงก่อนและหลังปี 2533 จากตารางแสดงให้เห็นว่าหลังปี 2533 ความตกลงการค้าเสรี 82 ความตกลงเป็นข้อตกลงภายในภูมิภาคยุโรป เพิ่มขึ้นจากก่อนปี 2533 ที่มีเพียง 16 ความตกลงเท่านั้น โดยความตกลงที่เพิ่มขึ้นมาจากทั้งความตกลงในภูมิภาคเดียวกันและระหว่างภูมิภาค สำหรับในภูมิภาคเอเชียก็จะได้เห็นได้ชัดเจนว่าหลังปี 2533 มีการทำความตกลงการค้าเสรีระดับภูมิภาคมากขึ้นโดยเป็นความตกลงกับประเทศในภูมิภาคยุโรปถึง 29 ความตกลง จากเดิมก่อนปี 2533 ที่มีเพียง 3 ความตกลงเท่านั้น

³ สหภาพศุลกากร (customs unions) เป็นรูปแบบการรวมกลุ่มเศรษฐกิจที่มากกว่าความตกลงการค้าเสรี (FTA) โดยนอกจากประเทศที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพศุลกากรจะต้องขจัดข้อกีดกันทางการค้าต่างๆ (ภาษีสินค้านำเข้าและโควต้า) ระหว่างกันแล้วประเทศต่างๆ จะต้องกำหนดอัตราภาษีสินค้านำเข้าที่เรียกเก็บจากประเทศนอกกลุ่มให้มีอัตราเดียวกันด้วย ตัวอย่างเช่น กลุ่ม MERCOSUR และ African Common Market เป็นต้น

⁴ รวมถึงความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีด้วย

ตารางที่ 1.2 ความตกลงการค้าเสรีจำแนกตามภูมิภาค ก่อนและหลังปี 2533

ภูมิภาค	อเมริกา	ยุโรป	เอเชีย	ออสเตรเลีย/ นิวซีแลนด์	แอฟริกา
อเมริกา					
ก่อนปี 2533	1	-	1	-	-
หลังปี 2533	10	4	3	-	-
ยุโรป					
ก่อนปี 2533	-	16	3	-	2
หลังปี 2533	4	82	29	-	3
เอเชีย					
ก่อนปี 2533	1	3	1	-	-
หลังปี 2533	3	29	4	2	-
ออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์					
ก่อนปี 2533	-	-	-	3	-
หลังปี 2533	-	-	2	1	-
แอฟริกา					
ก่อนปี 2533	-	2	-	-	-
หลังปี 2533	-	3	-	-	-

ที่มา: องค์การการค้าโลก (www.wto.org)

ประเด็นหลักของการเจรจาการทำความตกลงการค้าเสรีดังกล่าวโดยทั่วไปคือ การลดภาษีศุลกากรและอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (NTBs) เช่น การจำกัดปริมาณนำเข้า การอุดหนุนการผลิต การอุดหนุนการส่งออกและมาตรฐานด้านสุขอนามัย ทั้งนี้ รูปแบบในการเจรจาก็มีความหลากหลาย ทั้งการเร่งเปิดเสรีภาคอุตสาหกรรมบางภาคไปก่อน (Early harvest) การชะลอการเปิดเสรีสำหรับกลุ่มสินค้าที่มีความอ่อนไหว (Sensitive list) การยกเว้นการเปิดเสรีสินค้าบางรายการ (Exclusion list) การเลือกเปิดเสรีแบบระบุรายการที่เปิดเสรี (Positive-list approach) หรือระบุรายการที่ไม่เปิดเสรี (Negative-list approach)

นอกจากนี้ ความตกลงการค้าเสรีในปัจจุบันมักจะมีประเด็นที่นอกเหนือไปจากการลดภาษีสินค้านำเข้าเท่านั้น โดยมีประเด็นใหม่ๆ ในกรอบการเจรจา เช่น การค้าบริการ มาตรการการลงทุน ความโปร่งใสของกฎระเบียบต่างๆ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขันทางการค้า (นโยบายต่อต้านการผูกขาด) พิธีการศุลกากร มาตรฐานสิ่งแวดล้อม มาตรฐานแรงงาน การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ⁵

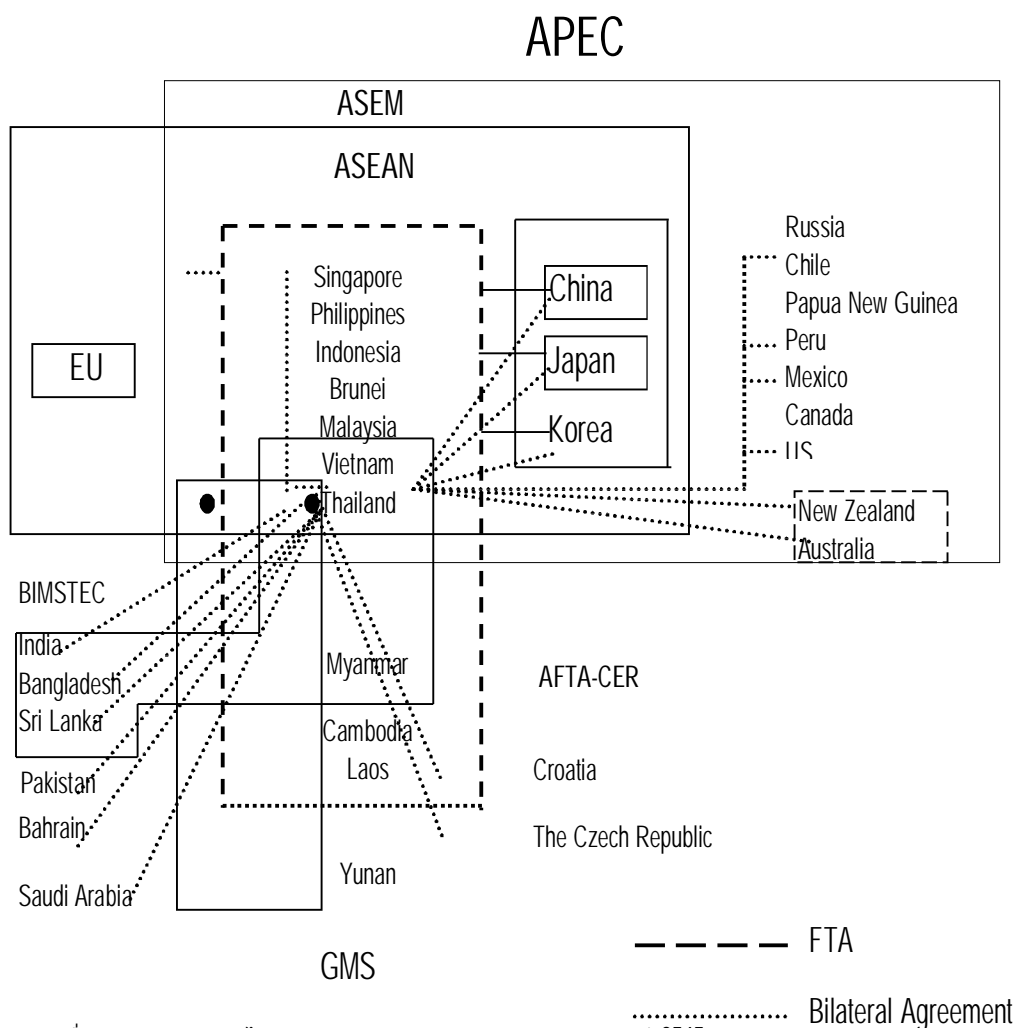
⁵ ดูรายละเอียดความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีของสหรัฐฯ ซึ่งครอบคลุมประเด็นการเปิดเสรีใหม่ๆ ดังกล่าวได้ใน TDRI(2003), "Thailand-US Free Trade Agreement", submitted to Thailand-US Business Council American, Chamber of Commerce, US-ASEAN Business Council. <http://www.info.tdri.or.th/>

1.2 ความตกลงการค้าเสรีของไทย

1.2.1 ยุทธศาสตร์การค้าเสรีของไทย

รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ใช้แนวทางการทำความตกลงแบบภูมิภาคและทวีภาคีเป็นยุทธศาสตร์ทางการค้าที่สำคัญ ในปัจจุบันไทยมีส่วนร่วมในกลุ่มการค้าเสรีที่สำคัญ คือ APEC และ AFTA กรอบความร่วมมือ ASEM GMS และ IMT-GT และอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือเจรจากับประเทศต่างๆ ในหลายกรอบ เช่น AFTA-CER ASEAN+3 ASEAN+1 และ BIMST-EC (บังคลาเทศ อินเดีย เมียนมาร์ ศรีลังกา ภูฏาน และเนปาล) ในระดับทวีภาคี ไทยกำลังเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับ 8 ประเทศ โดยได้มีการลงนามความตกลงแล้วกับจีน (ตามกรอบอาเซียน-จีน) บารห์เรน อินเดีย ออสเตรเลียและได้ลงนามในกรอบความตกลงกับเปรู ทั้งนี้ ในปี 2547 กำลังมีการเจรจาอย่างจริงจังกับอีก 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์ (รูปที่ 1.1 แสดงความตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีส่วนร่วม)

รูปที่ 1.1 ความตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีส่วนร่วม

ที่มา: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการประจำปี 2545.

ตารางที่ 1.3 ความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย

ความตกลงระดับภูมิภาค	ประเภทความร่วมมือ
APEC	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ASEM	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
AFTA	เขตการค้าเสรี
AFTA-CER	พันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด (Closer economic partnership)
ASEAN-China	เขตการค้าเสรี
ASEAN plus one	พันธมิตรทางเศรษฐกิจ (Comprehensive economic partnership)
ASEAN plus three	เขตการค้าเสรี
BIMST-EC	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
GMS	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
IMT-GT	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ความตกลงทวิภาคี	ประเภทความร่วมมือ
ออสเตรเลีย	ความตกลงการค้าเสรี (Closer economic partnership / FTA plus)
บราซิล	พันธมิตรทางเศรษฐกิจ (Comprehensive economic partnership)
จีน	ความตกลงการค้าเสรี
ญี่ปุ่น	พันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด
อินเดีย	ความตกลงการค้าเสรี
สหรัฐอเมริกา	ความตกลงทางการค้าและการลงทุน (Trade and investment framework agreement)
เปรู	ความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด
นิวซีแลนด์	พันธมิตรทางเศรษฐกิจ (Comprehensive economic partnership)
ประเทศที่คาดว่าจะทำความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีในอนาคต (prospect BTAs)	บังคลาเทศ ชิลี โครเอเชีย เม็กซิโก ปากีสถาน เกาหลีใต้ ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ แอฟริกาใต้ ศรีลังกา สาธารณรัฐเช็ก

ที่มา: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

1.2.2 สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีของไทย

ความตกลงการค้าเสรีของไทยมีเป้าหมายหลัก คือ การลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างประเทศ คู่ค้า โดยรายละเอียดจะแตกต่างกันระหว่างความตกลงตามลักษณะของผลประโยชน์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่ค้านั้นๆ ทั้งนี้ สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศคู่ค้าที่มีการดำเนินการเจรจาอยู่ในปัจจุบันประกอบด้วย ประเทศบราซิล จีน อินเดีย เปรู ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และ BIMST-EC โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ (ดูรายละเอียดประกอบในตารางที่ 1.4)

• ความตกลงการค้าเสรีไทย-บาหลีเรน

การลงนามกรอบความตกลงการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจไทย-บาหลีเรน มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2545 รายการสินค้าที่จะลดภาษีในเบื้องต้นบางส่วนอย่างเร่งด่วน (Early Harvest) จำนวน 626 รายการ โดยมีอัตราภาษีร้อยละ 0 สำหรับสินค้า 417 รายการ⁶ และร้อยละ 3 สำหรับสินค้า 109 รายการ⁷ (โดยจะลดเป็นร้อยละ 0 ในปี 2548) สำหรับสินค้าส่วนที่เหลือ 5,000 กว่าชนิดจะจัดเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่สามารถลดลงได้อย่างเร็ว (Fast track) ประกอบด้วยสินค้าน้อยกว่า 40 โดยตกลงจะลดภาษีสินค้าในกลุ่มนี้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2548
- กลุ่มสินค้าทั่วไป (Normal track) ประกอบด้วยสินค้าน้อยกว่า 40 โดยตกลงจะลดภาษีสินค้าในกลุ่มนี้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2550
- กลุ่มสินค้าอื่นๆ (Other products) ประกอบด้วยสินค้าน้อยกว่า 20 โดยตกลงจะลดภาษีสินค้าในกลุ่มนี้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553

สำหรับการค้าบริการ ทั้งสองประเทศได้เริ่มหารือในสาขาการค้าบริการที่แต่ละฝ่ายให้ความสนใจ โดยไทยให้ความสำคัญกับสาขาก่อสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง บริการสุขภาพและท่องเที่ยว ในขณะที่บาหลีเรนให้ความสำคัญกับสาขาการเงินและการธนาคาร และบริการโทรคมนาคม

อย่างไรก็ตาม การเจรจาไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากมีการเลื่อนการประชุมบ่อยครั้ง โดยสถานการณ์ล่าสุด บาหลีเรนสนใจการเปิดเสรีการค้าบริการโดยเฉพาะสาขาการเงินการธนาคาร ซึ่งไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะเปิดสาขานี้ ทำให้บาหลีเรนไม่เร่งดำเนินการลดภาษีสินค้า Early Harvest กับไทย

• ความตกลงการค้าเสรีไทย-อินเดีย

การลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย มีขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 โดยในส่วนของการเปิดเสรีสินค้า ไทยและอินเดียตกลงจะลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early harvest) โดยจะทยอยลดภาษีแต่ละปีลงในอัตราร้อยละ 50 75 และ 100 ของอัตราภาษีทั่วไป (MFN applied rates) โดยจะเริ่มลดภาษีสินค้าเบื้องต้นที่ตกลงกันไว้รวม 82 รายการ⁸ ตั้งแต่วันที่ 1

⁶ ได้แก่ข้าว สินค้าหมวดอาหาร น้ำมันสำเร็จรูปและก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์พลาสติก สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม อะลูมิเนียม เครื่องปรับอากาศ และเครื่องจักรกล

⁷ ได้แก่ รองเท้า สินค้าหมวดอาหารบางรายการ เคมีภัณฑ์ เสื้อผ้าสตรี อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์ และชิ้นส่วนและอะไหล่ยานยนต์

⁸ ได้แก่ อาหารทะเลแปรรูป เกลือ สินแร่ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติกและผลิตภัณฑ์ ไม้อัด ไม้บาง อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็กและของทำด้วยโลหะ ชิ้นส่วนยานยนต์ อะลูมิเนียม เครื่องจักร เครื่องสูบลูกสูบของเหลว เครื่องระบายอากาศ เครื่องปรับอากาศ เครื่องจักรกลการเกษตร อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ไฟฟ้า นาฬิกา เพอร์เนเจอร์

กันยายน 2547 การเจรจามีกำหนดจะให้แล้วเสร็จในเดือนมีนาคม 2548 และกำหนดให้เสร็จสมบูรณ์ในปี 2553

สำหรับประเด็นอื่นๆ ในการเจรจา ได้แก่ การค้าบริการและการลงทุนโดยได้ตกลงกำหนดให้ทยอยเปิดเสรีในสาขาที่มีความพร้อมก่อน นอกจากนี้ ไทยและอินเดียได้ตกลงแนวทางการเจรจาเพื่อขจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน เช่น เรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement หรือ MRA) พิธีการศุลกากร การออกวีซ่า และการเดินทางของนักธุรกิจ เป็นต้น รวมถึงการลดหรือยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภายใน

การประชุมในช่วงเดือนกันยายน 2547 ที่ผ่านมา ไทยและอินเดียตกลงแบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลดและยกเลิกภาษีเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสินค้าปกติ และกลุ่มสินค้าอ่อนไหวการค้าสินค้า ในกลุ่มสินค้าปกติจะแบ่งออกเป็นอีก 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ ซึ่งใช้รูปแบบวิธีการลดภาษีแบบเดียวกับการลดภาษีใน Early Harvest Scheme และกลุ่มที่ไม่ลดภาษีเป็นศูนย์ แต่ลดลงถึงระดับใดระดับหนึ่ง ส่วนกลุ่มสินค้าอ่อนไหวนั้น อินเดียเสนอให้กำหนดเพดานจำนวนรายการสินค้า (maximum ceiling) ที่ร้อยละ 20-25 ของจำนวนรายการสินค้า ซึ่งไทยเห็นว่าเป็นอัตราที่ค่อนข้างสูง ทำให้ทั้งสองฝ่ายต้องกลับไปหารือภายในก่อน โดยการประชุมครั้งต่อไปกำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 7-9 พฤศจิกายน 2547 ณ ประเทศไทย

- **ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน**

กรอบการค้าเสรีอาเซียน-จีน มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 โดยสาระสำคัญ จากการประชุมเมื่อเดือนกันยายน 2547 ที่ผ่านมา คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิมและจีนสามารถตกลงรูปแบบการลด/เลิกภาษีสินค้าปกติ (Normal Track) ได้แล้ว โดยจะเริ่มลดภาษีในวันที่ 1 มกราคม 2548 และจะลดภาษีลงเป็นลำดับจนเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ 1 มกราคม 2553 และได้ตกลงให้มีความยืดหยุ่นในสินค้าบางรายการโดยจะยกเลิกภาษีในปี 2555 อย่างไรก็ตาม ในส่วนสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถตกลงเรื่องเพดานมูลค่าการนำเข้าสินค้าได้ โดยอาเซียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีเพดานอยู่ที่ร้อยละ 10 ในขณะที่ จีนและอินโดนีเซียต้องการกำหนดที่ร้อยละ 12.5 ซึ่งอาเซียนได้แจ้งว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงท่าทีจากร้อยละ 10 ได้ เนื่องจากเป็นมติที่ประชุมของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers: AEM) ครั้งที่ 36 เมื่อวันที่ 3-5 กันยายน 2547

ประเด็นอื่นๆ ได้แก่ การเปิดเสรีการค้าบริการซึ่งให้มีการเปิดเสรีแบบค่อยเป็นค่อยไปในสาขาที่ประเทศสมาชิกมีความพร้อม โดยต้องมีการเปิดตลาดมากกว่าที่ตกลงกันในองค์การการค้าโลก สำหรับเรื่องการเจรจาด้านการลงทุนยังอยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำร่างความตกลง

ผลของการเจรจาสองฝ่ายระหว่างไทยและจีนในเรื่องสินค้าที่มีโควตาภาษีสรุปได้ว่า ไทยตกลงที่จะนำเข้าสินค้าที่มีโควตาภาษี (อัตราภาษีนอกโควตา) มาลดในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวสูง แต่ต้องการความยืดหยุ่นโดยขอยืดระยะเวลาการลดภาษีให้ยาวนานกว่าปี 2558 และอาจมีมาตรการปกป้องพิเศษ

สำหรับบางสินค้า ส่วนจีนขอให้ไทยพิจารณาขยายโควตาในสินค้าที่จีนสนใจ ได้แก่ กระเทียม หัวหอม มันฝรั่ง ชาและไหม

ความคืบหน้าล่าสุดในการประชุมคณะเจรจาอาเซียน-จีน ครั้งที่ 17 วันที่ 19-20 ตุลาคม 2547 สรุปได้ว่า การค้าสินค้าสามารถตกลงรูปแบบการลดภาษีสินค้าปกติและสินค้าอ่อนไหวได้แล้ว โดยสินค้าปกติจะเริ่มลดภาษีเหลือ ไม่เกินร้อยละ 20 ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ส่วนสินค้าอ่อนไหวจะคงภาษีไว้และลดเหลือร้อยละ 20 ในวันที่ 1 มกราคม 2555 โดยกำหนดเพดานรายการสินค้าอ่อนไหวไว้ไม่เกิน 400 รายการ และมูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ร้อยละ 10 ส่วนการค้าบริการยังไม่สามารถตกลงกันได้ประเด็นหลักๆ โดยเฉพาะในเรื่องคำนิยามของบุคคลธรรมดา (Natural Person of a Party) ที่จะได้รับประโยชน์จากความตกลงฯ ว่าควรครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร (Permanent Resident) หรือไม่นอกเหนือจากบุคคลที่ถือสัญชาติของประเทศภาคีนั้น โดยจีนไม่ต้องการให้บุคคลธรรมดาที่มีความหมายครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร เนื่องจากขณะนี้จีนยังไม่มีกฎระเบียบในเรื่องนี้ ในขณะที่อาเซียนส่วนใหญ่ยังคงยืนยันที่จะให้ความหมายของบุคคลธรรมดาของประเทศภาคีครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร ส่วนไทยยังสงวนสิทธิที่จะให้คำนิยามของบุคคลธรรมดา รวมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร ดังนั้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน จะไม่มีการเสนอการลงนามความตกลงด้านการค้าบริการ แต่จะเป็นเพียงการรายงานความคืบหน้าเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม การส่งออกผัก-ผลไม้ซึ่งเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่ายไปประเทศจีนยังประสบกับปัญหาอุปสรรคอีกหลายด้าน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบการไทย โดยปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้แก่⁹

- ขั้นตอนการขออนุญาตนำเข้าของจีนมีความซับซ้อนและกฎระเบียบในการนำเข้าของแต่ละมณฑลมีความแตกต่างกัน โดยใบอนุญาตการนำเข้ามีอายุ 6 เดือน ระยะเวลาการออกใบอนุญาตนำเข้าผัก-ผลไม้แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 7 วัน และการขออนุมัตินำเข้าจากหน่วยงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของจีนใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน
- มาตรการของแต่ละมณฑลของจีนที่เรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรจากไทยค่อนข้างสูงในอัตราร้อยละ 13-17 ส่งผลกระทบต่อต้นทุนสินค้านำเข้าจากไทยที่ต้องสูงขึ้นตามไปด้วย
- การกำหนดให้ผู้ส่งออกผัก-ผลไม้จากไทยต้องเป็นบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากจีนโดยตรงหรือเป็นบริษัทสัญชาติจีน หรือมีการร่วมทุนกับคนจีนเท่านั้น และการนำเข้าต้องผ่านนายหน้าของจีน ทำให้ผู้ส่งออกไทยต้องมีต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น
- มาตรการด้านสุขอนามัยของจีนที่ใช้ควบคุมการนำเข้าอย่างเข้มงวด ทำให้ผัก-ผลไม้ต้องตกค้างที่ด่านเป็นเวลานานซึ่งเสี่ยงต่อการเน่าเสียได้ง่าย อาทิ เทศบาลเมืองกวางเจา มณฑลกวางตุ้งมีมาตรการควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร หากสินค้า

⁹ http://www.ftawatch.org/autopage1/show_page.php?t=9&s_id=6&d_id=6

ของผู้ประกอบการรายใดไม่ผ่านมาตรฐานดังกล่าว จะถูกขึ้นบัญชีดำ และระงับการสั่งซื้อหรือนำเข้า ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกออนไลน์เข้าระบบเพื่อแจ้งให้พันธมิตรอื่นทราบ

- ระบบการกระจายสินค้าในจีนยังไม่สะดวกรวดเร็ว ทำให้ผัก-ผลไม้จากไทยถูกจำกัดการจำหน่ายเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ ได้แก่ ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กวางเจา คุณหมิง เท่านั้น ซึ่งต่างจากระบบการกระจายสินค้าในไทยที่สินค้าจากจีนสามารถกระจายไปได้ทั่วประเทศ

- **ความตกลงการค้าเสรีไทย-เปรู**

ไทยและเปรูได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2546 โดยเริ่มการเจรจาเมื่อต้นปี 2547 และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2548 โดยเขตการค้าเสรีไทย-เปรู จะมีผลสมบูรณ์ภายในปี 2558 ผลการประชุมคณะเจรจาครั้งที่ 1 สรุปได้ว่า ไทยและเปรูจะลดภาษีครอบคลุมสินค้าทุกรายการและจะลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2558 ยกเว้นสินค้าที่มีความอ่อนไหวจะพิจารณาเป็นรายการไป ซึ่งฝ่ายไทยเสนอว่าควรให้มีให้น้อยที่สุด โดยประเด็นในการเจรจาการเปิดเสรีการค้าสินค้าได้แก่ การเปิดตลาด กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า สินค้าเกษตร มาตรการสุขอนามัย มาตรการปกป้อง และการอำนวยความสะดวกการค้า

ประเด็นอื่นๆ ได้แก่ การเปิดเสรีการค้าบริการซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นว่าควรเน้นด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้มีการขยายการค้าบริการ เช่น การขนส่ง และการท่องเที่ยว เป็นต้น สำหรับประเด็นด้านการลงทุน ฝ่ายไทยเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญของการทำความตกลงเสรีทวิภาคี เพื่อที่จะดึงดูดการลงทุน ขอบเขตการเจรจาจึงควรมุ่งที่จะส่งเสริมการลงทุนระหว่างกัน ทั้งในด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวก ในเบื้องต้น ควรมีความเข้าใจกฎหมายการลงทุนของกันและกัน จึงควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และตั้งหน่วยงานที่จะเป็นศูนย์ประสานงานขึ้น

ความคืบหน้าจากการประชุมคณะเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-เปรู ในช่วงเดือนสิงหาคม 2547 ที่ผ่านมา สรุปได้ว่า เปรูตกลงที่จะปรับรายการสินค้าในข้อเสนอให้สอดคล้องกับฝ่ายไทย โดยจะเพิ่มจำนวนรายการสินค้าที่ลดภาษีทันทีให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนรายการและมูลค่าการนำเข้าจากไทย นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงที่จะใช้รูปแบบการลดภาษีเดียวกันสำหรับสินค้าที่มีการลดภาษีภายในปี 2553

สำหรับประเด็นเรื่องการค้าบริการ ฝ่ายไทยเสนอให้ใช้ Positive list approach ขณะที่เปรูต้องการใช้ Negative list approach ซึ่งทั้งสองฝ่ายยังคงตกลงกันไม่ได้ ดังนั้นในระหว่างการเจรจาทั้งสองฝ่ายจึงใช้ Consolidated agreement นอกจากนี้ ไทยได้ยื่นข้อเสนอให้เปรูเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาวิชาชีพ(สถาปนิก วิศวกร) การจัดทำหน่วยภาพยนตร์ การก่อสร้าง การศึกษา การท่องเที่ยว ธุรกิจเสริมความงาม การบำบัดด้วยธรรมชาติ (นวดแผนโบราณและสปา) การบริการที่เกี่ยวข้องกับการประมง เหมืองแร่และการผลิต นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายมีความตกลงที่จะร่วมมือในเรื่องการศึกษา การขนส่ง การท่องเที่ยวและจะมีการเจรจาเพิ่มเติมในเรื่องวัฒนธรรม สุขภาพ การก่อสร้างและธุรกิจที่อยู่อาศัย

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

ไทยและออสเตรเลียลงนามในความตกลงเปิดเสรีการค้าทวิภาคีไทย-ออสเตรเลียในเดือนกรกฎาคมปี 2547 ความตกลงดังกล่าวถือเป็นความตกลงเปิดเสรีการค้าทวิภาคีฉบับแรกของประเทศไทยที่ครอบคลุมในทุกเรื่อง (Comprehensive) ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548

ออสเตรเลียตกลงจะลดภาษีสินค้านำเข้าเป็นร้อยละ 0 สำหรับสินค้ากว่าร้อยละ 83 ของรายการสินค้าทั้งหมดทันทีเมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้¹⁰ สำหรับรายการที่เหลือทั้งหมด จะลดภาษีเป็นศูนย์ภายในปี 2553 ยกเว้นเสื้อผ้าสำเร็จรูป ออสเตรเลียจะค่อยๆทยอยลดภาษีให้เป็นศูนย์ภายในปี 2558 ในขณะที่ไทยตกลงจะลดภาษีสินค้านำเข้าเหลือร้อยละ 0 สำหรับสินค้าที่นำเข้าจากออสเตรเลียเกือบร้อยละ 50 ของรายการสินค้าทั้งหมด เมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าวัตถุดิบที่ไทยต้องนำเข้า¹¹ และจะทยอยลดภาษีสินค้านำเข้าเหลือร้อยละ 0 สำหรับสินค้าที่เหลืออีกร้อยละ 45 ภายในปี 2553 ส่วนที่เหลือเป็นสินค้านำเข้าเฉพาะจะทยอยลดภาษีสินค้านำเข้าเหลือร้อยละ 0 ในปี 2558-2563

ประเด็นอื่นๆ ได้แก่การเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน โดยจะครอบคลุมธุรกิจบริการทุกประเภท ซึ่งจะเจรจาเปิดเสรีในธุรกิจบริการที่พร้อมทุกๆ 3 ปี นอกจากนี้ ไทยและออสเตรเลียจะร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าให้มีความโปร่งใสและสนับสนุนให้การค้าระหว่างสองประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น และร่วมมือกันแก้ไขมาตรการด้านสุขภาพอนามัยพืชและสัตว์

ความคืบหน้าของความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2547 จากการประชุมคณะทำงานตรวจสอบสิทธิและพันธกรณีด้านการเปิดตลาดสินค้า พบว่า ขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อยู่ระหว่างดำเนินการออกกฎระเบียบรวมทั้งเตรียมระบบการจัดเก็บข้อมูล เพื่อรองรับความตกลง สำหรับการเปิดตลาดการค้าบริการได้มีการประชุมในช่วงเดือนกันยายนเช่นกัน โดยกระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานที่รวบรวมแนวทางการดำเนินการต่างๆ เพื่อนำเสนอ ครม. ต่อไป ทั้งนี้ ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2547 ก่อนที่ไทยและออสเตรเลียจะยื่น diplomatic note ระหว่างกัน เพื่อให้ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2548

¹⁰ เช่นเดิม สินค้าผักและผลไม้สด สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด อาหารสำเร็จรูป กระดาษ อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์ขนาดเล็กและรถปิกอัพ

¹¹ เช่น สินแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์

- ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา

การเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกาเริ่มในเดือนมิถุนายน 2547 โดยในเบื้องต้น คาดว่าจะมีการประชุมอย่างเป็นทางการประมาณ 6-8 ครั้ง จากเอกสารความคืบหน้าในการจัดทำ ความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ¹² ระบุว่าความตกลงการค้า เสรีไทย-สหรัฐฯ จะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การเปิดเสรี การค้าบริการ การลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา โดย คาดว่าสหรัฐฯ จะให้ความสำคัญกับ เรื่องพิธีการทางศุลกากร การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และ การค้าบริการเป็นสำคัญ ในขณะที่ไทยจะผลักดันเรื่องการเข้าสู่ตลาดสินค้าเกษตร การเปิดเสรีบริการ เช่น การเปิดตลาดแก๊สอาหารไทยในสหรัฐฯ การส่งเสริมให้คนสหรัฐฯ มาใช้บริการด้านการแพทย์ ในประเทศไทย เป็นต้น โดยประเด็นอ่อนไหวในการเจรจาระหว่างไทย-สหรัฐฯ คือ สินค้าเกษตร สิ่งทอ และบริการบางประเภท เช่นการเงินและโทรคมนาคม การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการลงทุน

การเจรจาในช่วงแรกเป็นการสอบถามและแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องต่างๆ ในกรอบการเจรจา ลักษณะ Confidence Building โดยสหรัฐอเมริกาได้ยื่นเอกสารข้อเสนอเรื่องการค้าบริการ การเงิน การลงทุน โทรคมนาคม พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยยังไม่มีการเจรจาในรายละเอียด แต่เป็น การซักถาม Clarifications ส่วนประเด็นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา เกษตร SPS สิ่งทอ แรงงานและ สิ่งแวดล้อม ยังไม่มีการยื่นเอกสารข้อเสนอ แต่ได้ยกประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายให้ความสนใจ ในส่วน Science and Technology ไทยได้ยื่น concept paper โดยเน้นในด้านความร่วมมือ

อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกายืนยันกรานทำที่และข้อเสนอของตนโดยให้เหตุผลว่าเป็นแนวทางที่ ใช้ในการเจรจากับคู่ภาคีอื่นๆ หรือเป็นเรื่องที่กำหนดไว้ใน Trade Promotion Authority เช่น การเจรจาเรื่องการค้าบริการและการลงทุน จะต้องใช้ Negative List Approach และการเจรจา FTA จะต้องรวมเรื่องสิ่งแวดล้อมและแรงงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายได้หารือเรื่องการดำเนินการ เกี่ยวกับ Treaty of Amity ซึ่งระยะเวลาการขอยกเว้น (Waiver) ใน WTO จะหมดอายุลงในวันที่ 1 มกราคม 2548

การประชุมร่วมกันทั้งสองฝ่ายระหว่างวันที่ 11-15 ตุลาคม 2547 ณ มลรัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา สำหรับการหารือด้านการค้าบริการข้ามพรมแดนสรุปได้ว่า ไทยเสนอให้ร่างข้อบท (Chapter) ด้านการค้าบริการมีโครงสร้างและหลักการที่สอดคล้องกับข้อบทด้านการค้าบริการที่ไทย เสนอในกรอบเจรจา FTA อื่นๆ เช่น ไทย-ออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งสหรัฐอเมริกาเห็นด้วยกับไทยในบาง ประเด็นในร่างข้อบท แต่ยังคงมีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับไทยในบางประเด็น เช่น ไทยต้องการให้การ เจรจาเปิดตลาดแบบ Positive List แต่สหรัฐอเมริกาต้องการใช้แบบ Negative List ไทยต้องการให้ ครอบคลุมการให้บริการในทุกรูปแบบรวมถึงการลงทุนในภาคบริการ แต่สหรัฐอเมริกาต้องการให้แยก

¹² กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2547) "สรุปสถานะความคืบหน้าการจัดทำเขตการค้าเสรีของ ไทยในระดับทวิภาคีและ ภูมิภาค" (<http://www.dtn.moc.go.th/>)

การลงทุนในภาคบริการไปเจรจาในกลุ่มเจรจาด้านการลงทุน เป็นต้น ทั้งนี้ การประชุมร่วมกันทั้งสองฝ่ายครั้งต่อไปคาดว่าจะมีขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม 2548

- **ความตกลงการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น**

การเจรจาเริ่มต้นครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2547 และมีเป้าหมายว่าจะเสร็จสิ้นในเดือนธันวาคม 2547 โดยในการเจรจาครั้งแรกสรุปได้ว่า ไทยได้เสนอรูปแบบการลดภาษีโดยแบ่งสินค้าออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- Early Harvest จะลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้
- Normal List ฝ่ายไทยจะลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ในช่วงปี 2547-22555 และฝ่ายญี่ปุ่นในช่วงปี 2548-2550
- Sensitive List กรอบระยะเวลาในการลดภาษีและอัตราภาษีสุดท้ายของสินค้าในกลุ่มนี้จะขึ้นอยู่กับผลการเจรจา โดยกรอบการเจรจาเรื่องภาษีเกษตรและความร่วมมือด้านเกษตรดำเนินไปภายใต้คณะทำงานร่วมด้านเกษตรที่จัดตั้งขึ้น

ส่วนประเด็นเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (RoOs) ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบในหลักการโดยการยอมรับเงื่อนไขการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าใน 3 หลักการสำคัญ ได้แก่ (1) การผลิตภายในประเทศทั้งหมด (Wholly obtained) (2) การเปลี่ยนแปลงพิกัดศุลกากร (Change in Tariff Classification: CTC) แต่ยังคงมีความแตกต่าง คือ ญี่ปุ่นต้องการให้ใช้พิกัด HS 4 หลัก ขณะที่ไทยเสนอให้ใช้ 6 หลัก และ (3) การเปลี่ยนแปลงมูลค่าเพิ่ม (Value-added rule) ญี่ปุ่นเสนอให้ใช้สัดส่วนร้อยละ 60 ซึ่งใช้ภายใต้โครงการ GSP และความตกลงการค้าเสรีญี่ปุ่น-ออสเตรเลีย (JSEPA) ส่วนไทยเสนอให้ใช้สัดส่วนร้อยละ 40

สาระสำคัญของการประชุมเพื่อจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดระหว่างไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 13-15 กันยายน 2547 ที่ประเทศญี่ปุ่น สรุปได้ว่า การเจรจาการค้าสินค้านี้ยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังคงมีท่าทีพื้นฐานที่แตกต่างกันมาก กล่าวคือ ไทยต้องการให้การลด/เลิกภาษีครอบคลุมสินค้าทุกรายการ ขณะที่ญี่ปุ่นยังคงยืนยันว่าจะไม่นำสินค้าเกษตรอ่อนไหวทั้ง 4 รายการ (ข้าว แป้งมันสำปะหลัง เนื้อไก่ และน้ำตาล) และสินค้าที่ไม่มีการค้าระหว่างกัน (อาทิ สินค้าประมงบางรายการ อาหารและผลไม้แปรรูปบางชนิดที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก) มาลด/เลิกภาษีและไม่ขยายตลาดให้มากกว่าที่ไทยได้รับอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ญี่ปุ่นพยายามผลักดันให้ไทยเปิดตลาดสินค้ารถยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และเหล็ก ซึ่งเป็นสินค้าอ่อนไหวและไม่รวมอยู่ในข้อเสนอของไทย ทั้งนี้ ไทยยืนยันจะไม่เจรจาในสินค้าดังกล่าวหากญี่ปุ่นยังไม่มีความชัดเจนเรื่องการเปิดตลาดสินค้าเกษตรให้ไทย

สำหรับการค้าบริการและการลงทุน ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนความเห็นต่อข้อเสนอ (offer) ของแต่ละฝ่าย โดยข้อเสนอของไทยเป็นแบบ positive list approach ประกอบด้วยสิ่งที่ไทยเสนอในกรอบ WTO และข้อผูกพันที่ไทยให้ออสเตรเลีย ซึ่งครอบคลุมเฉพาะส่วนที่ญี่ปุ่นเรียกร้องมาเท่านั้น แต่ไม่รวมสาขาการเงินและโทรคมนาคม ในขณะที่ข้อเสนอของญี่ปุ่นเป็นแบบ negative list approach

โดยไม่ได้เพิ่มเติมจากที่ญี่ปุ่นให้ใน WTO มากนัก ซึ่งไม่ได้ตอบสนองข้อเรียกร้องของไทยอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา และการเปิดการรักษาพยาบาลของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ซึ่งการดำเนินการในขั้นต่อไป จะมีการประชุม JTEPA Retreat ระหว่างวันที่ 24-26 ตุลาคม 2547 ที่ อ.สามพราน จ.นครปฐม เพื่อร่วมกันแจกแจงและเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องการให้ผู้นำผลักดัน และนำเสนอในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น ในเดือนพฤศจิกายน 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว

- **ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์**

การหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีไทยและนิวซีแลนด์ ระหว่างการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค เมื่อเดือนตุลาคม 2546 ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้ทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการทำ ความตกลงระหว่างสองประเทศ (Closer Economic Partnership) โดยการทำความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์เริ่มเจรจาเดือนมิถุนายน 2547 คาดว่าจะสรุปผลในเดือนพฤศจิกายน 2547 และคาดว่าจะมีการลงนามในต้นปี 2548 และภายใน 6-12 เดือนจะเริ่มลดภาษีนำเข้าภายในข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรี สินค้าที่อาจจะได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นม เนื่องจากเป็นสินค้าที่นิวซีแลนด์มี ศักยภาพในการแข่งขันสูง ซึ่งไทยจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตของนิวซีแลนด์มาพัฒนา อุตสาหกรรมนมของไทย ผักและผลไม้ เนื้อสัตว์ และสินค้าประมง แต่โดยภาพรวมแล้ว สินค้าที่จะมีการนำเข้ามากขึ้นในกลุ่มดังกล่าวจะทำให้เกิดการแข่งขันกับสินค้าประเภทเดียวกันที่นำเข้าจากประเทศอื่น ซึ่งผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์จากการแข่งขันด้านราคา คุณภาพ และความหลากหลายของสินค้า โดยจะใช้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นพื้นฐานในการเจรจา โดยการเจรจาจะครอบคลุมการค้าสินค้า(จะใช้ระดับพิกัดศุลกากรที่ 6 หรือ 7 หลักในการเจรจา) การค้าบริการและการลงทุน กฎเกณฑ์อื่นๆที่เกี่ยวกับการค้า อาทิ มาจกรทางสุขอนามัย อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า

การเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 27-29 กันยายน 2547 ณ เมืองควีนส์ทาวน์ มีสาระสำคัญ คือ ไทยเสนอให้ลดภาษีและเปิดโควตาสินค้าเกือบทุกรายการให้เหมือนที่เสนอให้ออสเตรเลีย เช่น ผลิตภัณฑ์นม โยเกิร์ต แอปเปิ้ล เชอร์รี่ กีวี ไวน์ ชิ้นส่วนรถยนต์ที่เป็นพลาสติก อลูมิเนียมฟอยล์ ยกเว้น หัวหอม เมล็ดหัวหอม และไฟเบอร์บอร์ด ทั้งนี้ นิวซีแลนด์ได้ขอให้ไทยพิจารณาปรับข้อเสนองานใหม่ และขอให้ไทยขยายโควตานำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมเพิ่มขึ้น พร้อมกับลดระยะเวลาการลดภาษีเหลือ 0% ลง

นอกจากนี้ นิวซีแลนด์เสนอให้มีการเจรจาการค้าบริการในอีก 3 ปีข้างหน้า ซึ่งฝ่ายไทยไม่ขัดข้อง อย่างไรก็ตาม ฝ่ายนิวซีแลนด์จะจัดให้มีเวทีการหารือเรื่องการยอมรับคุณสมบัติผู้ประกอบการอาหารไทยและผู้ประกอบการอาชีพवादไทยที่ได้รับวุฒิบัตรมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ซึ่งเป็นประเด็นที่ฝ่ายไทยให้ความสำคัญในการเจรจามาโดยตลอด ทั้งนี้ การประชุมครั้งต่อไป กำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 2-4 พฤศจิกายน 2547 ที่ประเทศไทย

- **กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ BIMST-EC**

สมาชิก BIMST-EC 6 ประเทศได้ลงนามในกรอบความร่วมมือ BIMST-EC เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547 ซึ่งจะมีการตั้งคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) เพื่อการเจรจาความตกลงฯ และเริ่มเจรจาเดือนกรกฎาคม 2547 และคาดว่าจะเสร็จภายในปี 2548

สาระสำคัญของการเจรจาประกอบด้วยการค้าสินค้าซึ่งมีการเจรจาลดหรือยกเว้นภาษีสินค้านำเข้าระหว่างสมาชิก โดยแบ่งเป็น Fast Track และ Normal Track โดยจะเริ่มจะเจรจาเดือนกรกฎาคม 2547 และคาดว่าจะเสร็จภายในปี 2548 รวมทั้งให้มีสินค้าที่ไม่นำมาลดภาษีสินค้านำเข้า (Negative list) ซึ่งจะมีการจำกัดจำนวนให้น้อยที่สุด และการเจรจาจะครอบคลุมถึงเรื่องรูปแบบการลดหรือยกเลิกภาษีสินค้านำเข้าและหลักการต่างตอบแทน แหล่งกำเนิดสินค้า การปฏิบัติต่อสินค้าที่มีโควตา อุปสรรคและมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร เป็นต้น

การเจรจาในประเด็นอื่นๆ อาทิ การเปิดเสรีการค้าบริการให้ครอบคลุมสาขาที่สำคัญโดยใช้ Positive list approach และมีให้การปฏิบัติพิเศษและแตกต่าง และความยืดหยุ่นแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ส่วนการลงทุนระบุให้มีการส่งเสริมการลงทุนด้านต่างๆ และให้มีการเจรจาเพื่อเปิดเสรีในนโยบายการลงทุน โดยให้ใช้ Positive list approach นอกจากนี้ ยังมีการเจรจาในความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อาทิ การอำนวยความสะดวกในด้าน MRAS ความร่วมมือด้านศุลกากร เป็นต้น

การประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) ครั้งที่ 1 ภายใต้ BIMSTEC FTA เมื่อวันที่ 7-8 กันยายน 2547 สรุปได้ว่า ไทยได้รับมอบหมายให้เป็นประธานการประชุม TNC ในทุกครั้งที่ประธาน TNC จะรายงานความคืบหน้าและผลการเจรจาต่อที่ประชุมคณะเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจ (STEOM) เพื่อรายงานต่อที่ประชุมรัฐมนตรีการค้า/เศรษฐกิจต่อไป โดยในการประชุม TNC ครั้งที่ 1-4 จะให้ความสำคัญต่อการเจรจาในเรื่องการค้าสินค้า สำหรับการเจรจาเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องการค้าบริการและการลงทุน จะเจรจาในภายหลัง ทั้งนี้ ที่ประชุมมอบหมายให้ไทยยกเว้นความตกลงเรื่องการค้าสินค้า ซึ่งครอบคลุมเรื่องกฎแหล่งกำเนิดสินค้า วิธีการลด/ยกเลิกภาษี มาตรการปกป้องและกลไกการยุติข้อพิพาท และเวียนให้สมาชิกภายในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2547 เพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป ซึ่งมีกำหนดระหว่างวันที่ 6-8 ธันวาคม 2547 ณ ประเทศอินเดีย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเจรจาเพื่อจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างประเทศไทยกับ 8 ประเทศ และ 1 กลุ่มเศรษฐกิจมีความคืบหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยประเทศไทยได้ลงนามความตกลงแล้วกับประเทศคู่ค้ารวม 4 ประเทศ ได้แก่ จีน (ตามกรอบอาเซียน-จีน) บาหลีเรน อินเดีย และออสเตรเลีย รวมทั้งได้ลงนามในกรอบความตกลงกับเปรู และสมาชิก BIMST-EC 6 ประเทศ และกำลังดำเนินการเจรจาอย่างต่อเนื่องกับอีก 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์ นอกจากนี้ประเทศและกลุ่มประเทศตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ขณะนี้ประเทศไทยให้ความสนใจในการจัดทำเขตการค้าเสรีกับประเทศอื่นๆ ด้วย ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาเพื่อจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-เม็กซิโก และเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลี ในอนาคต

1.3 ความตกลงการค้าเสรีที่สหรัฐอเมริกามีส่วนร่วม

1.3.1 ยุทธศาสตร์การค้าเสรีของสหรัฐอเมริกา

ในช่วงเวลา 50 ปีที่ผ่านมา สหรัฐฯ ได้เน้นเจรจาความตกลงการค้าระดับพหุภาคีโดยมีจุดประสงค์เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าโดยเฉพาะภาษีสินค้านำเข้า ต่อมาในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา สหรัฐฯ ได้เจรจาทำความตกลงการค้าเสรีระดับภูมิภาคและทวีปาคีจำนวน 4 ความตกลง โดยเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่ค้าทางยุทธศาสตร์ (Strategic partners) คือ ความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ -อิสราเอล (1985) สหรัฐฯ -แคนาดา (1989) ความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ หรือ NAFTA (1994) และ สหรัฐฯ -จอร์แดน (2001)

ปัจจุบัน สหรัฐฯ ได้เน้นการเปิดเสรีระดับภูมิภาคและทวีปาคีเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของนโยบายการค้า ซึ่งเรียกยุทธศาสตร์ดังกล่าวว่า "*Competitive liberalization*" หมายความว่า สหรัฐฯ จะเน้นการเปิดเสรีการค้าทั้งระดับพหุภาคี ภูมิภาค และทวีปาคีไปพร้อมๆ กัน โดยเจรจาระดับทวีปาคีและภูมิภาคกับประเทศที่เต็มใจจะทำความตกลงการค้าเสรีกับสหรัฐฯ ในขณะเดียวกัน สหรัฐฯ จะดำเนินนโยบายผลักดันให้เปิดเสรีในประเด็นอื่นๆ ที่สหรัฐฯ ต้องการในการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลก¹³

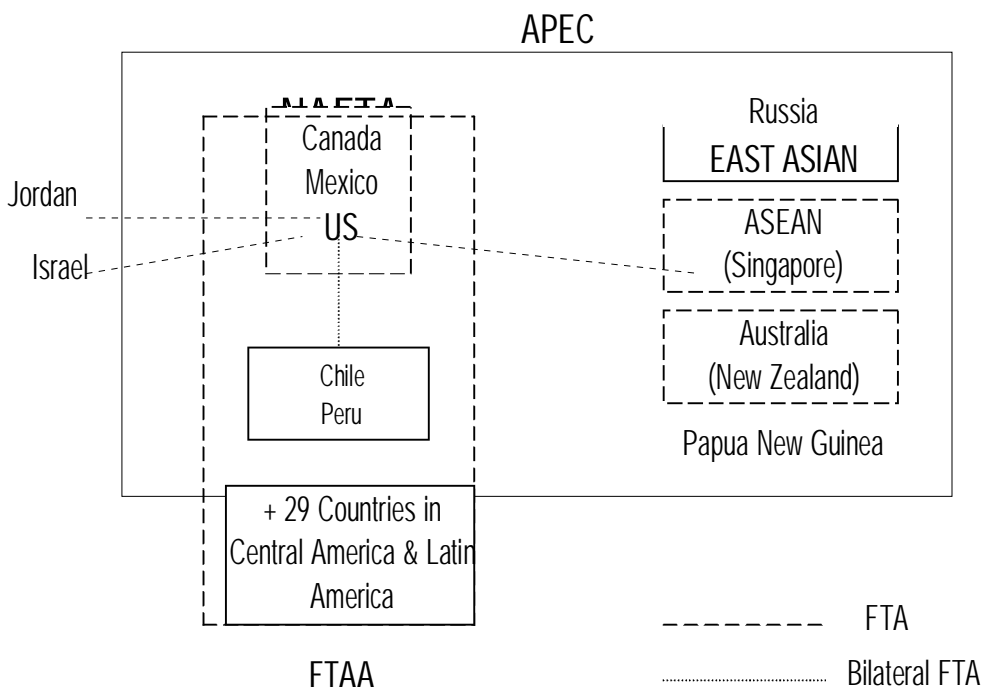
นอกจากสหรัฐฯ จะลงนามในความตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) และ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) แล้ว สหรัฐฯ ได้ลงนามในความตกลงการค้าเสรีกับ 5 ประเทศในอเมริกากลาง (Central American Common Market : CACM) และยังคงอยู่ในระหว่างเจรจากลุ่มการค้าเสรีในระดับภูมิภาคกับ 34 ประเทศในทวีปอเมริกาเหนือและใต้

ในส่วนของการเจรจาแบบทวีปาคี สหรัฐอเมริกาได้ทำความตกลงการค้าเสรีไปแล้วกับ จอร์แดน อิสราเอล ซิลี สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และโมร็อกโก และอยู่ในระหว่างการเจรจากลุ่ม 5 ประเทศในแอฟริกา (Southern African Customs Union : SACU) รูปที่ 1.2 แสดงความตกลงการค้าเสรีต่างๆ ที่สหรัฐฯ มีส่วนร่วม

นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังอยู่ในช่วงการพิจารณาทำความตกลงการค้ากับประเทศอื่นๆ อีก คือ ความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ -ตะวันออกกลาง และ ความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งประเทศไทย นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังมีความตกลงทวีปาคี (Bilateral Agreement) ทั้งความตกลงการค้าเสรีและความตกลงทางการค้าเฉพาะด้านกับประเทศต่างๆ เป็นจำนวนมาก

¹³ Fergusson and Sek, "Trade Negotiations in the 108th Congress," CRS Issue Brief for Congress, March, 2004.

รูปที่ 1.2 ความตกลงการค้าเสรีที่สหรัฐอเมริกามีส่วนร่วม

ที่มา: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. โครงการจัดทำยุทธศาสตร์และแนวทางในการเตรียมความพร้อมของภาคอุตสาหกรรมไทยอันเนื่องมาจากการเจรจา WTO รอบใหม่ที่กรุงโดฮา. 2547.

1.3.2 สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีของสหรัฐอเมริกา¹⁴

ความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีซึ่งสหรัฐฯ จะใช้เป็นต้นแบบในการเจรจากับประเทศไทย ได้แก่ความตกลงการค้าเสรีแบบทวิภาคีระหว่างสหรัฐอเมริกากับสิงคโปร์ (US-Singapore Free Trade Agreement) และระหว่างสหรัฐอเมริกากับชิลี (US-Chile Free Trade Agreement) โดยประเด็นหลักในการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างสหรัฐฯ กับประเทศคู่เจรจาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า คือ การลดภาษีสินค้านำเข้า ซึ่งประเด็นที่มักเป็นเรื่องอ่อนไหวในการเจรจาเกี่ยวกับสินค้านำเข้าระหว่างประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ คือการลดภาษีนำเข้าสินค้าเกษตร

ในกรณีความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ -ชิลี ประเทศชิลีจะต้องลดภาษีสำหรับสินค้าบริโภคและอุตสาหกรรมทั้งหมดภายใน 4 ปีและสำหรับสินค้าเกษตรกรรมภายใน 4-12 ปี ในขณะที่กรณีความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ -สิงคโปร์ สิงคโปร์จะลดภาษีสินค้านำเข้าจากสหรัฐฯ ทั้งหมดในทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ นอกจากนี้ การเจรจาจะครอบคลุมถึงอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (NTBs) ตัวอย่างเช่นในกรณีความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ -ชิลี ได้เจรจาลดการอุดหนุนการส่งออก การบังคับใช้มาตรการคุ้มครองเกษตร และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานสุขอนามัย (SPS) เป็นต้น

¹⁴ ติดตามความคืบหน้าในการเจรจาและเอกสารความตกลงการค้าเสรีของสหรัฐฯ ใน <http://www.ustr.gov/>

ตารางที่ 1.5 สรุปสาระสำคัญความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ - สิงคโปร์ และสหรัฐฯ - ชิลี ในส่วนการเปิดเสรีการค้าและการลงทุน

นอกจากประเด็นการค้าสินค้าแล้ว สหรัฐฯ ยังต้องการให้ประเทศคู่เจรจาเปิดเสรีในประเด็นอื่นๆ อีก ตัวอย่างเช่น การค้าบริการ (Trade in Services) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการทางการเงิน (Financial Services) บริการโทรคมนาคม (Telecommunications) และบริการขนส่งด่วนพิเศษ (Express Delivery Services) ทั้งนี้ ประเด็นหลักเกี่ยวกับการค้าบริการคือการเข้าสู่ตลาดบริการและการกำกับดูแลในประเทศที่เป็นธรรม โดยการเปิดเสรีการค้าบริการตามความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ - สิงคโปร์จะกว้างและลึกกว่ากรณีสหรัฐฯ - ชิลี นอกจากนี้ จะมีประเด็นเรื่องการลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ พิธีการศุลกากร นโยบายแข่งขันทางการค้า มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานสิ่งแวดล้อม การอำนวยความสะดวกต่อการค้า และกลไกระงับข้อพิพาท¹⁵

ตารางที่ 1.4 สรุปสาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรีของไทย

ความตกลง	สาระสำคัญ
ไทย-บราซิล	<p>ความตกลงการเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจไทย-บราซิลมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2002</p> <p>การค้าสินค้า</p> <p>ลดภาษีบางส่วน (Early Harvest) จำนวน 626 รายการ โดยมีอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 และร้อยละ 3 และภาษีร้อยละ 3 จะลดลงเป็น 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2005</p> <p>สำหรับการลดภาษีสินค้าส่วนที่เหลือประมาณ 5,000 รายการ ฝ่ายไทยได้เสนอให้มีการจัดกลุ่มสินค้าเป็น 3 กลุ่ม และใช้รูปแบบวิธีการลดภาษีดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Fast Track</i> ประกอบด้วยสินค้าประมาณร้อยละ 40 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมดและลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2005 ทั้งนี้ ฝ่ายไทยได้ยื่นรายการในกลุ่ม Fast Track จำนวน 1,862 รายการที่จะลดลงเหลือ 0 ภายในปี 2005 ให้ฝ่ายบราซิลพิจารณา • <i>Normal Track</i> ประกอบด้วยสินค้าประมาณร้อยละ 40 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมดและลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2007 • <i>Other Products</i> ประกอบด้วยสินค้าประมาณร้อยละ 20 ของสินค้าส่วนที่เหลือทั้งหมด และลดภาษีลงเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 มกราคม 2010 <p>ประเด็นอื่นๆ</p> <p>การค้าบริการ: ทั้งสองฝ่ายได้เริ่มหารือในสาขาการค้าบริการที่แต่ละฝ่ายให้การสนใจ โดยอาจมีสาขาที่จะนำมาเจรจาในช่วงแรก ซึ่งบราซิลให้ความสำคัญกับการเงินและการธนาคาร โทรคมนาคม ในขณะที่ไทยให้ความสำคัญในสาขาก่อสร้างและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง บริการสุขภาพและท่องเที่ยว เป็นต้น</p> <p>ความคืบหน้า</p> <p>การเจรจาไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากมีการเลื่อนการประชุมบ่อยครั้ง ล่าสุดบราซิลสนใจการเปิดเสรีการค้าบริการโดยเฉพาะสาขาการเงินการธนาคาร ซึ่งไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะเปิดสาขานี้ ทำให้บราซิลไม่เร่งดำเนินการลดภาษีสินค้า Early Harvest กับไทย</p>

¹⁵ ดูรายละเอียดความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีของสหรัฐฯ ใต้ใน TDRI (2003), "Thailand-US Free Trade Agreement", submitted to Thailand-US Business Council American, Chamber of Commerce, US-ASEAN Business Council. <http://www.info.tdri.or.th/>

ความตกลง	สาระสำคัญ
ไทย-อินเดีย	<p>การค้าสินค้า</p> <p>เปิดเจรจาการค้าเริ่มต้นมกราคม 2004 และกำหนดให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2005 ซึ่งกำหนดให้เปิดเสรีภายในปี 2010 โดยตกลงให้ลดภาษีสินค้าบางส่วนทันที (Early Harvest Scheme: EHS) โดยจะทยอยลดภาษีแต่ละปีลงในอัตราร้อยละ 50 75 และ 100 ของอัตรามาภิ MFN applied rates ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2004 จนถึงวันที่ 1 มีนาคม 2006 ตามลำดับ ครอบคลุมสินค้ารวม 82 รายการ เช่น เงาะ ลำไย มังคุด พุรีเยน องุ่น ข้าวสาลี อาหารทะเลกระป๋อง (ปลาซาร์ดีน ปลาแซลมอน ปลาแมกเคอเรล และปู) และสินค้าอุตสาหกรรม อาทิ อัญมณีและเครื่องประดับ (พลอยสี) เม็ดพลาสติก เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ พัดลม ตู้เย็น เครื่องรับวิทยุ โทรทัศน์และส่วนประกอบ เครื่องสี่ขา หม้อแปลงไฟฟ้า เครื่องประมวลผลข้อมูล วงจรพิมพ์ ส่วนประกอบของเฟอร์นิเจอร์ บอลล์แปรง และ ส่วนประกอบของเครื่องยนต์ เป็นต้น</p> <p>กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า</p> <p>การประชุมครั้งที่ 7 ระหว่างคณะเจรจาเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดไทยและอินเดีย สามารถสรุป หลักเกณฑ์ในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าได้ 3 หลักเกณฑ์ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงที่มากเพียงพอ (Substantial Transformation) ควบคู่กับการ กำหนดสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ 2. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงในการจำแนกพิกัดอัตราศุลกากร โดยกำหนดการเปลี่ยนพิกัดที่ 6 หลัก 3. หลักเกณฑ์การกำหนดสัดส่วนวัตถุดิบภายในประเทศ (Local Content) โดยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 40 <p>การค้าบริการและการลงทุน</p> <p>กำหนดให้ทยอยเปิดเสรีในสาขาที่มีความพร้อมก่อน โดยเริ่มต้นเจรจายละเอียดการลด ภาษีสินค้าตั้งแต่เดือนกันยายน 2004 (เลื่อนจากมกราคม 2004) และให้เสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายน 2006</p> <p>ประเด็นอื่นๆ</p> <p>ตกลงแนวทางการเจรจาเพื่อจัดอุปสรรคทางการค้าระหว่างกัน เช่น เรื่องการอำนวยความสะดวก ทางการค้าในด้านต่างๆ เช่น การจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement หรือ MRA) พิธีการศุลกากร การออกวีซ่า และการเดินทางของนักธุรกิจ เป็นต้น รวมถึงการลดหรือยกเลิก มาตรการที่มิใช่ภาษี</p> <p>ความคืบหน้า</p> <p>อินเดียได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้าเสรีไทย-อินเดีย ครั้งที่ 3 ระหว่าง วันที่ 9-12 สิงหาคม 2004 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบร่างพิธีสารแก้ไขกรอบความตกลงในเรื่องการบังคับใช้สินค้าภายใต้ Early Harvest Scheme (EHS) จำนวน 82 รายการ ซึ่งจะเริ่มลดภาษีตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2004 และกำหนดให้มีการลงนามในวันที่ 30 สิงหาคม 2004 • ไทยหยิบประเด็นเรื่องมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีที่จะเป็นอุปสรรคทางการค้าของไทย โดยเฉพาะสินค้า EHS มาตรการที่สำคัญเช่น กฎหมาย Plant Quarantine Order 2004 มี ผลให้ต้องส่งตัวอย่างผลไม้สดไปตรวจสอบที่นิวเดลี ซึ่งจะเปิดอุปสรรคในการส่งผลไม้จาก ไทยไปอินเดีย อย่างไรก็ตามทางอินเดียจะดำเนินการเพื่อให้เกิดความสะดวกทางการค้า ระหว่างกัน <p>ไทยได้เป็นเจ้าภาพการประชุมคณะกรรมการเจรจาเขตการค้าเสรี (TNC) ไทย-อินเดีย ครั้งที่ 4 ในระหว่างวันที่ 20-22 กันยายน 2547 ณ จังหวัดขอนแก่น สรุปสาระสำคัญ ดังนี้</p>

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<ul style="list-style-type: none"> ● การค้าสินค้า ทั้งสองฝ่ายตกลงให้แบ่งกลุ่มสินค้าที่จะลด/เลิกภาษี เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) และกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ทั้งนี้ ในกลุ่มสินค้าปกติจะแบ่งออกเป็นอีก 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่จะลดภาษีเป็นศูนย์ ซึ่งใช้รูปแบบวิธีการลดภาษีแบบเดียวกับ การลดภาษีใน Early Harvest Scheme คือการลดภาษีเป็นอัตราร้อยละของภาษีที่เรียกเก็บปัจจุบัน (Margin of Preferences: MOP) และทยอยลดภาษีเป็นขั้นตอน และกลุ่มที่ไม่ลดภาษีเป็นศูนย์ แต่ลดลงถึงระดับใดระดับหนึ่ง ● ส่วนกลุ่มสินค้าอ่อนไหว นั้น ทั้งสองฝ่ายได้หารือเรื่องเพดานจำนวนรายการสินค้า (maximum ceiling) โดยอินเดียเสนอให้กำหนดเพดานที่ร้อยละ 20-25 ของจำนวนรายการสินค้า ซึ่งไทยเห็นว่าเป็นอัตราที่ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม ทั้งสองฝ่ายจะนำกลับไปหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ ก่อนที่จะกำหนดรายการสินค้าในกลุ่มอ่อนไหวดังกล่าว และแลกเปลี่ยนรายการสินค้าภายในการประชุม TNC ครั้งที่ 6 ในเดือนธันวาคม ศกนี้ ● การค้าบริการ ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นต่อร่างความตกลงด้านการค้าบริการที่ฝ่ายอินเดียเป็นผู้ร่างขึ้น โดยส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากความตกลงด้านการค้าบริการภายใต้ องค์การการค้าโลก (GATS) และกำหนดที่จะหารือกันในรายละเอียดในการประชุม TNC ครั้งที่ 5 ต่อไป ● การลงทุน ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าร่างข้อบทการลงทุนควรครอบคลุมเนื้อหามากกว่าความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Bilateral Investment Protection and Promotion Agreement: BIPA) ที่ไทยและอินเดียได้ลงนามเมื่อเดือนกรกฎาคม 2543 และยังคงมีผลบังคับใช้ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองฝ่ายจะนำกลับไปหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศต่อไป ● การนำเข้าสินค้าเกษตรภายใต้ EHS ทั้งสองฝ่ายเห็นควรจัดตั้งคณะทำงานความร่วมมือด้านมาตรการสุขอนามัย รวมทั้งการจัดทำ MRA โดยฝ่ายไทยจะเสนอร่างตัวบทในเรื่องดังกล่าวให้อินเดียพิจารณาต่อไป นอกจากนี้ อินเดียได้อธิบายขั้นตอนระเบียบปฏิบัติในเรื่อง Plant Quarantine Order 2003 ที่จะต้องมีการจัดทำ Pest Risk Analysis (PRA) สำหรับรายการสินค้าที่นำเข้า ซึ่งไทยได้ขอให้อินเดียเร่งจัดทำ PRA สำหรับสินค้าส่งออกสำคัญของไทยที่อยู่ภายใต้ Early Harvest Scheme คือ มังคุด ทุเรียน เงาะ ลำไย ทั้งนี้ อินเดียแจ้งว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 2 สัปดาห์ <p>การดำเนินการต่อไป การประชุมครั้งต่อไป กำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 7-9 พฤศจิกายน 2547 ณ ประเทศไทย</p>
อาเซียน-จีน	<p>การค้าสินค้า ภายใต้กรอบการค้าเสรีอาเซียน-จีน</p> <p>ลดภาษีสินค้ากลุ่มแรกภายใต้ Early Harvest Programme ในพิกัดศุลกากร 01-08 (สัตว์มีชีวิต เนื้อสัตว์ ปลาและอาหารทะเล นมและผลิตภัณฑ์นม ผลิตภัณฑ์จากพืชและสัตว์ ผักและผลไม้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2004 และภาษีจะลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2006)</p> <p>คณะเจรจาอาเซียน-จีน ได้หารือเรื่องรูปแบบการลดภาษีสินค้า Normal Track และ Sensitive Track ภายใต้พิกัด 09-97 ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Normal Track มีรูปแบบการลดภาษีโดยกำหนดให้ภาษีสูงกว่าร้อยละ 20 ให้ลดเหลือร้อยละ 20 ในปี 2005 และให้ลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2010 โดยสินค้าบางรายการสามารถยืดหยุ่นการลดภาษีให้เหลือร้อยละ 0 ได้ในปี 2012 ส่วนรายละเอียดการลดภาษีอาจเป็นลักษณะของการลดภาษีแบบเว้นช่วงระยะ เช่น อาจมีการลดภาษีในปีที่ 1, 3 และ 6 เป็นต้น

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<ul style="list-style-type: none"> ● Sensitive Track อาเซียน-จีน ได้หารือประเด็นต่างๆ เช่น หลักเกณฑ์การจำกัดจำนวนสินค้าปีเริ่มต้น ปีสุดท้าย อัตราภาษีเริ่มต้น อัตราภาษีสุดท้าย เป็นต้น โดยจีนเสนอแนวทางการให้อาเซียนพิจารณา และอาเซียนได้ตกลงที่จะนำประเด็นเหล่านี้มาพิจารณาเพื่อประมวลท่าทีของอาเซียน อย่างไรก็ตาม อาเซียนยังไม่สามารถสรุปท่าทีที่ชัดเจนได้ เนื่องจากยังไม่ได้รับรายการสินค้าอ่อนไหวจากสมาชิกอาเซียนบางประเทศ <p>ไทยและจีนได้ลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการตามพิกัดศุลกากรตอนที่ 07-08 (116 รายการตามพิกัดศุลกากร 6 หลัก) ให้เหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2003</p> <p>ประเด็นอื่นๆ</p> <p>การค้าบริการ : ให้มีการเปิดเสรีแบบค่อยเป็นค่อยไปในสาขาที่ประเทศสมาชิกพร้อม โดยต้องมีการเปิดตลาดมากกว่าที่ตกลงกันในองค์การการค้าโลก นอกจากนี้ได้มีการพิจารณาสร้างความตกลงการค้าบริการว่าควรครอบคลุมสาขาทุกรูปแบบ โดยมีการจัดทำข้อมูลผูกพันการเปิดตลาดแบบ Positive list</p> <p>การเจรจาด้านการลงทุน : อยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำร่างความตกลงด้านการลงทุน ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการส่งเสริมการลงทุน การคุ้มครองการลงทุน และการเปิดเสรีด้านการลงทุน ทั้งนี้ขอบเขตของการเจรจาจัดทำความตกลงด้านการลงทุน จีนได้เสนอให้เริ่มจากสาขาการผลิตก่อน</p> <p>ความคืบหน้า</p> <p>ผลการประชุมคณะเจรจาอาเซียน-จีนในวันที่ 1 สิงหาคม 2004 ณ ประเทศเวียดนามไม่มีความคืบหน้ามากนัก ทำให้เรื่องจำนวนรายการสินค้าอ่อนไหวที่ต้องลดภาษีให้เหลือร้อยละ 0-5 มีอันต้องเลื่อนออกไป</p> <p>ต่อมาไทยได้เป็นเจ้าภาพการประชุมเจรจาอาเซียน-จีนครั้งที่ 16 ระหว่างวันที่ 22-23 กันยายน 2547 ณ กรุงเทพฯ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● รูปแบบการลดภาษีสินค้า ประเทศสมาชิกอาเซียนเดิมและจีนสามารถตกลงรูปแบบการลด/เลิกภาษีสินค้าปกติ (Normal Track) ได้แล้ว โดยจะเริ่มลดภาษีในวันที่ 1 มกราคม 2548 และจะลดภาษีลงเป็นลำดับจนเหลือร้อยละ 0 ในวันที่ 1 มกราคม 2553 และได้ตกลงให้มีการขยับหย่อนในสินค้าบางรายการโดยจะยกเลิกภาษีในปี 2555 อย่างไรก็ตาม ในส่วนสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track) ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถตกลงเรื่องเพดานมูลค่าการนำเข้าสินค้าได้ โดยอาเซียนส่วนใหญ่ต้องการให้มีเพดานอยู่ที่ร้อยละ 10 ในขณะที่จีนและอินโดนีเซียต้องการกำหนดที่ร้อยละ 12.5 ซึ่งอาเซียนได้แจ้งว่าไม่สามารถเปลี่ยนท่าทีจากร้อยละ 10 ได้ เนื่องจากเป็นมติที่ประชุมของรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers: AEM) ครั้งที่ 36 เมื่อวันที่ 3-5 กันยายน 2547 ● สินค้าที่มีโควตาภาษี ไทยได้เจรจาสองฝ่ายกับจีน โดยไทยตกลงที่จะนำสินค้าที่มีโควตาภาษี (อัตราภาษีนอกโควตา) มาลดในกลุ่มสินค้าอ่อนไหวสูง แต่ต้องการความยืดหยุ่นโดยขอยืดระยะเวลาการลดภาษีให้ยาวนานกว่าปี 2558 และอาจมีมาตรการปกป้องพิเศษสำหรับบางสินค้า ส่วนจีนขอให้ไทยพิจารณาขยายโควตาในสินค้าที่จีนสนใจ ได้แก่ กระเทียม หัวหอม มันฝรั่ง ชาและไหม ทั้งนี้ ไทยได้แจ้งว่ายังไม่สามารถให้คำตอบได้เนื่องจากไม่ได้ระบุไว้ในกรอบความตกลงฯ <p>ความคืบหน้าล่าสุดในการประชุมคณะเจรจาอาเซียน-จีน ครั้งที่ 17 วันที่ 19-20 ตุลาคม 2547 สรุปได้ว่า การค้าสินค้าสามารถตกลงรูปแบบการลดภาษีสินค้าปกติและสินค้าอ่อนไหวได้แล้ว โดยสินค้าปกติจะเริ่มลดภาษีเหลือไม่เกินร้อยละ 20 ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ส่วนสินค้าอ่อนไหวจะคงภาษีไว้และลดเหลือร้อยละ 20 ในวันที่ 1 มกราคม 2555 โดยกำหนดเพดานรายการสินค้าอ่อนไหวไว้ไม่เกิน 400 รายการ และมูลค่าการนำเข้าสินค้าที่ร้อยละ 10 ส่วนการค้าบริการยังไม่สามารถตกลงกันได้</p>

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<p>ประเด็นหลักๆ โดยเฉพาะในเรื่องคำนิยามของบุคคลธรรมดา (Natural Person of a Party) ที่จะได้รับประโยชน์จากความตกลงฯ ว่าควรครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร (Permanent Resident) หรือไม่ นอกเหนือจากบุคคลที่ถือสัญชาติของประเทศภาคีนั้น โดยจีนไม่ต้องการให้บุคคลธรรมดาที่มีความหมายครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร เนื่องจากขณะนี้จีนยังไม่มีกฎระเบียบในเรื่องนี้ ในขณะที่อาเซียนส่วนใหญ่ยังคงยืนยันที่จะให้ความหมายของบุคคลธรรมดาของประเทศภาคีครอบคลุมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร ส่วนไทยยังสงวนสิทธิที่จะให้คำนิยามของบุคคลธรรมดา รวมถึงผู้มีถิ่นพำนักถาวร ดังนั้น ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีน จะไม่มีการเสนอการลงนามความตกลงด้านการค้าบริการ แต่จะเป็นเพียงการรายงานความคืบหน้าเท่านั้น</p>
ไทย-เปรู	<p>ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างไทยและเปรูเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2003 ซึ่งเริ่มเจรจาตั้งแต่ปี 2004 และคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี 2005 โดยเขตการค้าเสรีไทย-เปรู จะมีผลสมบูรณ์ภายในปี 2015</p> <p>ผลการประชุมคณะเจรจาความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นระหว่างประเทศไทยกับเปรู ครั้งที่ 1 สรุปได้ดังนี้</p> <p>การค้าสินค้า</p> <p>การลดภาษีจะครอบคลุมสินค้าทุกรายการ และจะลดเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2015 ยกเว้นสินค้าที่มีความอ่อนไหวจะพิจารณาเป็นรายการไป ซึ่งฝ่ายไทยเสนอว่าควรให้มีให้น้อยที่สุด</p> <p>ประเด็นอื่นๆ</p> <p>การค้าบริการ : ทั้งสองฝ่ายเห็นว่าควรเน้นด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกเพื่อให้เกิดการขยายการค้าบริการ เช่น การขนส่ง และการท่องเที่ยว เป็นต้น</p> <p>การลงทุน : ฝ่ายไทยเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญของการทำความตกลงเสรีวิภาคี เพื่อที่จะดึงดูดการลงทุน ขอบเขตการเจรจาจึงควรมุ่งที่จะส่งเสริมการลงทุนระหว่างกัน ทั้งในด้านความร่วมมือและการอำนวยความสะดวก ในเบื้องต้น ควรมีความเข้าใจกฎหมายการลงทุนของกันและกัน จึงควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล และตั้งหน่วยงานที่จะเป็นศูนย์ประสานงานขึ้น</p> <p>กระบวนการระงับข้อพิพาท : ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะใช้หลักการขององค์การการค้าโลกเป็นพื้นฐานในการเจรจาเรื่องกระบวนการระงับข้อพิพาท</p> <p>การแลกเปลี่ยนข้อมูล : ฝ่ายไทยได้เสนอรายการข้อมูลที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนระหว่างกันเพื่อเป็นประโยชน์ในการเจรจา</p> <p>ความคืบหน้า</p> <p>ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-เปรูครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 17-19 สิงหาคม 2004 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • การค้าสินค้า เปรูตกลงที่ปรับรายการสินค้าในข้อเสนอให้สอดคล้องกับฝ่ายไทย โดยจะเพิ่มจำนวนรายการสินค้าที่ลดภาษีทันทีให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนรายการและมูลค่าการนำเข้าจากไทย นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงที่จะใช้รูปแบบการลดภาษีเดียวกันสำหรับสินค้าที่มีการลดภาษีภายในปี 2010 • การค้าบริการ ฝ่ายไทยเสนอให้ใช้ Positive list approach ขณะที่เปรูต้องการใช้ Negative list approach ซึ่งทั้งสองฝ่ายยังตกลงกันไม่ได้ ดังนั้นในระหว่างการเจรจาทั้งสองฝ่ายจึงใช้ Consolidated agreement นอกจากนี้ ไทยได้ยื่นข้อเสนอให้เปรูเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาวิชาชีพ(สถาปนิก วิศวกร) การจัดทำหน่วยภาพยนตร์ การก่อสร้าง การศึกษา การท่องเที่ยว ธุรกิจเสริมความงาม การบำบัดด้วยธรรมชาติ (นวดแผนโบราณและสปา) การบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมง เหมืองแร่และการผลิต • ความร่วมมืออื่นๆ ทั้งสองฝ่ายมีความตกลงที่จะร่วมมือในเรื่องการศึกษา การขนส่ง การ

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<p>ท่องเที่ยวและจะมีการเจรจาเพิ่มเติมในเรื่องวัฒนธรรม สุขภาพ การก่อสร้างและธุรกิจที่อยู่อาศัย</p>
ไทย-ออสเตรเลีย	<p>สถานะการณ์ล่าสุด</p> <p>ไทยและออสเตรเลียได้ลงนามในความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (FTA) ซึ่งถือเป็นความตกลงการค้าเสรีฉบับแรกของประเทศไทยที่ครอบคลุมในทุกเรื่อง (Comprehensive) และในเบื้องต้นทั้งสองประเทศจะเริ่มลดภาษีระหว่างกันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2005</p> <p>ในภาพรวม ไทยจะได้รับประโยชน์จากการที่ออสเตรเลียลดภาษีเป็นศูนย์สำหรับสินค้ากว่าร้อยละ 83 ของรายการสินค้าทั้งหมดทันทีเมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ เช่น เดิม สินค้าผักและผลไม้สด สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด อาหารสำเร็จรูป กระดาษ อัญมณีและเครื่องประดับ รถยนต์ขนาดเล็ก และรถปิกอัพ คิดเป็น มูลค่าประมาณ 3.4 หมื่นล้านบาท และสำหรับรายการที่เหลือทั้งหมด จะลดภาษีเป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ.2010 ยกเว้นเสื้อผ้าสำเร็จรูป ออสเตรเลียจะค่อยๆทยอยลดภาษีให้เป็นศูนย์ภายในปี พ.ศ.2015</p> <p>ในทางกลับกัน ไทยจะลดภาษีเป็นศูนย์สำหรับสินค้าที่นำเข้าจากออสเตรเลียเกือบร้อยละ 50 ของรายการสินค้าทั้งหมด เมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าวัตถุดิบที่ไทยต้องนำเข้า เช่น สินแร่ เชื้อเพลิง เคมีภัณฑ์ หนังสติ๊กและหนังฟอก คิดเป็นมูลค่าประมาณ 8 พันล้านบาท และค่อยๆทยอยลดภาษีเป็นศูนย์สำหรับสินค้าที่เหลืออีกร้อยละ 45 ภายในปี พ.ศ. 2010 ส่วนที่เหลือเป็นสินค้าอ่อนไหว จะทยอยลดเป็นศูนย์ในปี พ.ศ. 2015-2020</p> <p>สำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าทั้งสองประเทศตกลงกันว่า จะใช้หลักการเปลี่ยนแปลงที่มากเพียงพอ (Substantial transformation) ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงในการจำแนกพิกัตอัตราศุลกากร (Change of tariff classification : CTC) หรือ การกำหนดมูลค่าของวัตถุดิบที่ใช้ภายในประเทศ (Regional value content : RVC) สินค้าทุกรายการจะมีการกำหนดกฎการเปลี่ยนพิกัต (CTC) เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้า และมีสินค้าบางรายการที่กำหนดให้มีการใช้กฎการเปลี่ยนพิกัตควบคู่ไปกับ RVC โดยจะกำหนดไว้ที่สัดส่วนร้อยละ 40 ได้แก่ สินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้า พลาสติก ผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า ตะกั่ว สังกะสี ดีบุก เครื่องจักร อิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์ และส่วนประกอบ นาฬิกา เครื่องดนตรี ของเล่น และเฟอร์นิเจอร์ เป็นต้น</p> <p>การเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ครอบคลุมธุรกิจบริการทุกประเภท โดยจะค่อยๆเจรจาเปิดเสรีในธุรกิจที่พร้อมทุกๆ 3 ปี ออสเตรเลียให้หลักประกันว่าคนไทยสามารถเข้าไปลงทุนในธุรกิจทุกประเภทได้ 100% ยกเว้นหนังสือพิมพ์ การกระจายเสียง การขนส่งทางอากาศ โดยออสเตรเลียจะเปิดสาขาธุรกิจการลงทุนให้กับไทยมากกว่าที่ผูกพันภายใต้ WTO ธุรกิจดังกล่าว ได้แก่ ที่ปรึกษากฎหมาย การตกแต่งภูมิทัศน์ ซ่อมรถยนต์ โทรคมนาคม บริการศึกษา เหมือนแร่ และการผลิตสินค้าทุกประเภท 2. การอนุญาตให้นักธุรกิจต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศการทำงานชั่วคราวในออสเตรเลียมีความสะดวกมากขึ้น <ul style="list-style-type: none"> • ออสเตรเลียยกเลิกเงื่อนไขการทดสอบตลาดแรงงาน (Labor Market Testing) ให้กับคนไทยเป็นการถาวรกล่าวคือ นายจ้างไม่จำเป็นต้องประกาศหาคนงานในออสเตรเลียก่อนจึงจะสามารถจ้างแรงงานจากนอกประเทศได้ • ผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งผู้ติดตาม (คู่สมรสและบุตร) เข้าไปทำงานได้คราวละ 4 ปีและสามารถต่ออายุได้ถึง 10 ปี • พ่อครัวของไทยที่มีประกาศนียบัตรจากกรมฝีมือแรงงาน สามารถไปประกอบอาชีพในออสเตรเลียได้

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<p>ความร่วมมือด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการค้า</p> <p>ไทยและออสเตรเลียจะร่วมมือกันพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการค้าให้มีความโปร่งใสและสนับสนุนให้การค้าระหว่างสองประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น</p> <p>การแก้ไขมาตรการด้านสุขภาพอนามัยพืชและสัตว์</p> <p>ไทยและออสเตรเลียได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านมาตรการสุขภาพพจนามัยเพื่อแก้ไขปัญหาการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปออสเตรเลีย</p> <p>ความคืบหน้า</p> <p>ได้มีการประชุมคณะทำงานตรวจสอบสิทธิและพันธกรณีด้านการเปิดตลาดสินค้า เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการตามพันธกรณีด้านการเปิดตลาดสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2547 โดยขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อยู่ระหว่างดำเนินการออกกฎระเบียบ รวมทั้งเตรียมระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อรองรับความตกลงฯ สำหรับการเปิดตลาดการค้าบริการจะมีการประชุม ในวันที่ 6 กันยายน โดยกระทรวงพาณิชย์ จะรวบรวมแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ดังกล่าวเสนอ ครม. ต่อไป</p> <p>การดำเนินการต่อไป</p> <p>ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2547 ก่อนที่ไทยและออสเตรเลียจะยื่น diplomatic note ระหว่างกัน เพื่อให้ความตกลงฯ มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2548</p>
ไทย-สหรัฐอเมริกา	<p>ภาพรวม</p> <p>FTA ไทย-สหรัฐฯ จะต้องมึลักษณะ Comprehensive และ Commercially Meaningful โดยจะครอบคลุมด้านต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่ สินค้า บริการ การลงทุน การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา</p> <p>คาดว่าสหรัฐฯ จะให้ความสำคัญกับเรื่อง Customs, IPR, E-Commerce, Telecommunications, Automobile และ Services เป็นสำคัญ ขณะที่ไทยควรจะผลักดันเรื่อง Market Access, สินค้าเกษตร เช่น Poultry Products, Fruits และภาคการบริการ เช่น การเปิดตลาดแก่ร้านอาหารไทยในสหรัฐฯ การส่งเสริมให้คนสหรัฐฯ มาใช้บริการด้านการแพทย์ในประเทศไทย ซึ่งประเด็นนี้จะผูกกับ VISA Provision นอกจากนั้น สินค้าไทยที่ได้รับ GSP อยู่แล้วจะเป็นสินค้ากลุ่มแรกในตารางการลดภาษี</p> <p>มาตรการที่มีใช้ภาษี เนื่องจากสหรัฐฯ มีอัตราภาษีที่ต่ำอยู่แล้ว การกีดกันทางการค้าจะอยู่ในรูปแบบของมาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษี ซึ่งเป็นประเด็นที่ไทยควรจะเจรจาให้สหรัฐฯ มีการผ่อนปรน รวมทั้งหลักการในการใช้ Safeguard ด้วย</p> <p>กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นประเด็นหลักที่ไทยต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพราะจะเป็นตัวกำหนดว่าไทยจะได้รับประโยชน์จาก FTA มากน้อยเพียงใด</p> <p>ประเด็นอ่อนไหว ของการทำความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ คือ สินค้าเกษตร สิ่งทอ และภาคการบริการบางประเภท นอกจากนี้ ประเด็นแรงงานและสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็น Sensitive ในรัฐสภาสหรัฐฯ สำหรับเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐยังเป็นเรื่องที่ฝ่ายไทยอาจมีปัญหา โดยกรมบัญชีกลางซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องเห็นว่ายังไม่พร้อมที่จะเจรจาในส่วนนี้</p> <p>ความคืบหน้า</p> <ul style="list-style-type: none"> ● เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2004 USTR ได้มีหนังสือถึงรัฐสภาสหรัฐฯ แสดงเจตจำนงที่จะเปิดการเจรจา FTA กับประเทศไทย โดยได้ระบุว่าจะเริ่มเจรจากับในเดือนมิถุนายน 2004 และให้แล้วเสร็จในปี 2005 โดยจะมีการประชุมอย่างเป็นทางการประมาณ 6-8 ครั้ง แต่ครั้งจะจัดการประชุมระดับ Plenary และการประชุมแยกเป็นคณะทำงานควบคู่กันไป ● การเจรจา FTA ไทย-สหรัฐฯ รอบแรกเป็นการสอบถามและแลกเปลี่ยนข้อมูลในเรื่องต่างๆ ใน

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<p>กรอบการเจรจาลักษณะ Confidence Building</p> <ul style="list-style-type: none"> ● สหรัฐฯ ได้ยื่น Text ข้อเสนอเรื่อง Services, Finance, Investment, Telecom, E-commerce, Safeguard (Trade remedies, DSU, Government procurement, Transparency และ General Provisions โดยยังไม่มีการเจรจา Text แต่เป็นการซักถาม Clarifications สำหรับทรัพย์สินทางปัญญา เกษตร SPS สิ่งทอ แรงงานและสิ่งแวดล้อม ยังไม่มีการยื่น Text แต่ได้ยกประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายให้ความสนใจ ในส่วน Science and Technology ไทยได้ยื่น concept paper โดยเน้นในด้านความร่วมมือ ● ฝ่ายสหรัฐฯ ยินทราบท่าทีและข้อเสนอของตนโดยให้เหตุผลว่าเป็นแนวทางที่ใช้ในการเจรจากับคู่ภาคีอื่นๆ หรือเป็นเรื่องที่กำหนดไว้ใน Trade Promotion Authority เช่น การเจรจาเรื่อง Investment และ Services จะต้องใช้ Negative List Approach และการเจรจา FTA จะต้องรวมเรื่องสิ่งแวดล้อมและแรงงาน เป็นต้น ในการเจรจา เรื่องเกษตร ฝ่ายสหรัฐฯ แจ้งว่าจะรวมสินค้าทุกชนิดรวมทั้งน้ำตาลแต่การตัดสินใจสุดท้ายต้องอยู่ที่ผู้บริหารระดับสูงสุด ● ในระหว่างการเจรจานี้หัวหน้าคณะผู้แทนไทย (นายนิธิต พิบูลสงคราม) ได้หารือกับฝ่ายสหรัฐฯ เรื่องการดำเนินการเกี่ยวกับ Treaty of Amity ซึ่งระยะเวลาการขอยกเว้น (Waiver) ใน WTO จะหมดอายุลงในวันที่ 1 มกราคม 2005 ซึ่งในขั้นนี้เป็นเพียงการ explore แนวทางต่างๆ เช่น หากไทยยื่นขอขยายเวลาการขอยกเว้น สหรัฐฯ จะสนับสนุนไทยใน WTO หรือไม่ ซึ่งทางสหรัฐฯ จะนำไปหารือภายในก่อน <p>การประชุมร่วมกันทั้งสองฝ่ายระหว่างวันที่ 11-15 ตุลาคม 2547 ณ มลรัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา สำหรับการหารือด้านการค้าบริการข้ามพรมแดนสรุปได้ว่า ไทยเสนอให้ร่างขอบท (Chapter) ด้านการค้าบริการมีโครงสร้างและหลักการที่สอดคล้องกับขอบทด้านการค้าบริการที่ไทยเสนอในกรอบเจรจา FTA อื่นๆ เช่น ไทย-ออสเตรเลีย เป็นต้น ซึ่งสหรัฐอเมริกาเห็นด้วยกับไทยในบางประเด็นในร่างขอบท แต่ยังมีความเห็นที่ไม่สอดคล้องกับไทยในบางประเด็น เช่น ไทยต้องการใช้การเจรจาเปิดตลาดแบบ Positive List แต่สหรัฐอเมริกาต้องการใช้แบบ Negative List ไทยต้องการให้ครอบคลุมการให้บริการในทุกรูปแบบรวมถึงการลงทุนในภาคบริการ แต่สหรัฐอเมริกาต้องการให้แยกการลงทุนในภาคบริการไปเจรจาในกลุ่มเจรจาด้านการลงทุน เป็นต้น</p> <p>การดำเนินการต่อไป</p> <p>การประชุมร่วมกันทั้งสองฝ่ายครั้งต่อไปคาดว่าจะมีขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม 2548</p>
ไทย-ญี่ปุ่น	<p>การค้าสินค้า</p> <p>ไทยเสนอรูปแบบการลดภาษีโดยแบ่งสินค้าออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Early Harvest จะลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ ● Normal List ฝ่ายไทยจะลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ในช่วงปี 2005-2012 และฝ่ายญี่ปุ่นในช่วงปี 2005-2007 และ ● Sensitive List กรอบระยะเวลาในการลดภาษีและอัตราภาษีสุดท้ายของสินค้าในกลุ่มนี้จะขึ้นอยู่กับเจรจา โดยกรอบการเจรจาเรื่องภาษีเกษตรและความร่วมมือด้านเกษตรดำเนินการไปภายใต้คณะทำงานร่วมด้านเกษตรที่จัดตั้งขึ้น <p>กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า</p> <p>ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบในหลักการโดยการยอมรับเงื่อนไขการพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้าใน 3 หลักการสำคัญ ได้แก่ (1) wholly obtained (2) Change in Tariff Classification (CTC) แต่ยังคงมีความแตกต่าง คือ ฝ่ายญี่ปุ่นต้องการให้ใช้การเปลี่ยนพิกัด 4 หลัก ขณะที่ไทยเสนอให้ใช้ 6 หลัก และ (3) Value-added rule ฝ่ายญี่ปุ่นเสนอให้ใช้สัดส่วนร้อยละ 60 ซึ่งใช้ภายใต้โครงการ GSP และ Japan-Singapore Economic Partnership Agreement (JSEPA) ส่วนไทยเสนอให้ใช้สัดส่วนร้อยละ 40 ตาม</p>

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<p>ASEAN และ CER-FTA ไทย-ออสเตรเลีย</p> <p>ประเด็นอื่นๆ</p> <p>คณะทำงานเพื่อเตรียมสาระเบื้องต้นสำหรับการจัดทำความตกลง Japan-Thailand Economic Partnership (JSEP) ได้เตรียมประเด็นการเจรจาและความร่วมมือด้านอื่นๆ ตัวอย่างเช่น การค้าบริการ ทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายการแข่งขัน พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การส่งเสริมการลงทุน</p> <p>ความคืบหน้า</p> <p>ญี่ปุ่นได้เป็นเจ้าภาพการประชุมเจรจาอย่างเป็นทางการเพื่อจัดทำความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดระหว่างไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ครั้งที่ 4 ระหว่างวันที่ 13-15 กันยายน 2547 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น สรุปสาระสำคัญ ดังนี้</p> <p>การค้าสินค้า: การเจรจาไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากทั้งสองฝ่ายยังคงมีท่าทีพื้นฐานที่แตกต่างกันมาก คือ ไทยต้องการให้การลด/เลิกภาษีครอบคลุมสินค้าทุกรายการ ขณะที่ญี่ปุ่นยังคงยืนยันว่าจะไม่นำสินค้าเกษตรอ่อนไหวทั้ง 4 รายการ (ข้าว แป้งมันสำปะหลัง เนื้อไก่ และน้ำตาล) และสินค้าที่ไม่มีการค้าระหว่างกัน (อาทิ สินค้าประมงบางรายการ อาหารและผลไม้แปรรูปบางชนิดที่ไทยมีศักยภาพในการส่งออก) มาลด/เลิกภาษีและไม่ขยายตลาดให้มากกว่าที่ไทยได้รับอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ญี่ปุ่นพยายามผลักดันให้ไทยเปิดตลาดสินค้ารถยนต์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และเหล็ก ซึ่งเป็นสินค้าอ่อนไหวและไม่รวมอยู่ในข้อเสนอของไทย ทั้งนี้ไทยยืนยันจะไม่เจรจาในสินค้าดังกล่าวหากญี่ปุ่นยังไม่มี ความชัดเจนเรื่องการเปิดตลาดสินค้าเกษตรให้ไทย</p> <p>การค้าบริการและการลงทุน: ทั้งสองฝ่ายได้แลกเปลี่ยนความเห็นต่อข้อเสนอ (offer) ของแต่ละฝ่าย โดยข้อเสนอของไทยเป็นแบบ positive list approach ประกอบด้วยสิ่งที่ไทยเสนอในกรอบ WTO และข้อผูกพันที่ไทยให้ออสเตรเลีย ซึ่งครอบคลุมเฉพาะส่วนที่ญี่ปุ่นเรียกร้องมาเท่านั้น แต่ไม่รวมสาขาการเงินและโทรคมนาคม ในขณะที่ข้อเสนอของญี่ปุ่นเป็นแบบ negative list approach โดยไม่ได้เพิ่มเติมจากที่ญี่ปุ่นให้ใน WTO มากนัก ซึ่งไม่ได้ตอบสนองข้อเรียกร้องของไทยอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะในเรื่องการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา และการเบิกค่ารักษาพยาบาลของนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น</p> <p>การดำเนินการต่อไป</p> <p>จะมีการประชุม JTEPA Retreat ระหว่างวันที่ 24-26 ตุลาคม 2547 ที่ อ.สามพราน จ.นครปฐม เพื่อร่วมกันแจแจงและเรียงลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องการให้ผู้นำผลักดัน และนำเสนอในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น ในเดือนพฤศจิกายน 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว</p>
ไทย-นิวซีแลนด์	<p>ในการหารือระหว่างนายกรัฐมนตรีไทยและนิวซีแลนด์ ระหว่างการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2003 ณ ประเทศไทย ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้ทำการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการทำ CEP ระหว่างสองประเทศ โดยเริ่มเจรจาเดือนมิถุนายนนี้ และคาดว่าจะสรุปผลในเดือนพฤศจิกายน 2004 โดยคาดว่าจะมีการลงนามระดับผู้นำในต้นปี 2005 และภายใน 6-12 เดือนจะเริ่มลดภาษีนำเข้าภายในข้อตกลงเปิดเขตการค้าเสรี สินค้าที่อาจจะได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นม เนื่องจากเป็นสินค้าที่นิวซีแลนด์มี ศักยภาพในการแข่งขันสูง ซึ่งไทยจะต้องใช้เทคโนโลยีการผลิตนมของนิวซีแลนด์มาพัฒนา อุตสาหกรรมนมของไทย ผักและผลไม้ เนื้อสัตว์ และสินค้าประมง แต่โดยภาพรวมแล้ว สินค้าที่จะมีการนำเข้ามากขึ้นในกลุ่มดังกล่าวจะทำให้เกิดการแข่งขันกับสินค้าประเภทเดียวกันที่นำเข้าจากประเทศอื่น ซึ่งผู้บริโภคจะได้รับประโยชน์จากการแข่งขันด้านราคา คุณภาพ และความหลากหลายของสินค้า</p> <p>กรอบการเจรจา</p> <p>จะใช้ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียเป็นพื้นฐานในการเจรจา โดยการเจรจาจะครอบคลุมการค้าสินค้า(จะใช้ระดับพิกัดศุลกากรที่ 6 หรือ 7 หลักในการเจรจา) การค้าบริการและการลงทุน กฎเกณฑ์อื่นๆที่เกี่ยวกับการค้า อาทิ มาตรการทางสุขอนามัย อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า</p>

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<p>ความคืบหน้า</p> <p>ไทยได้เป็นเจ้าภาพการเจรจาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 9-11 สิงหาคม 2004 สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การค้าสินค้า ทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถตกลงรูปแบบการลดภาษีสินค้าปกติได้ จะมีการหารือกันต่อไป ● การค้าบริการ ได้มีการพิจารณาร่างบริบทด้านบริการที่นิวซีแลนด์เสนอ และให้มีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอย่างเป็นทางการในวันที่ 3 กันยายน 2004 และแลกเปลี่ยนข้อเสนอบริการเบื้องต้น (Initial offer) ภายในวันที่ 15 กันยายน 2004 ● เรื่องนโยบายการแข่งขัน การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐและทรัพย์สินทางปัญญา เน้นให้ความร่วมมือระหว่างกัน และสามารถตกลงกันได้แล้ว <p>นิวซีแลนด์ได้เป็นเจ้าภาพการเจรจาการจัดทำความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 27-29 กันยายน 2547 ณ เมืองควีนส์ทาวน์ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การลดภาษีสินค้า ไทยเสนอลดภาษีและเปิดโควตาสินค้าเกือบทุกรายการให้เหมือนที่เสนอให้ออสเตรเลีย เช่น ผลิตภัณฑ์นม โยเกิร์ต แอปเปิ้ล เซอร์รี่ กีวี ไวน์ ชิ้นส่วนรถยนต์ที่เป็นพลาสติก อลูมิเนียมฟอยล์ ยกเว้น หัวหอม เมล็ดหัวหอม และไฟเบอร์บอร์ด ทั้งนี้ นิวซีแลนด์ได้ขอให้ไทยพิจารณาปรับข้อเสนอให้ดีกว่านี้ และขอให้ไทยขยายโควตานำเข้านมและผลิตภัณฑ์นมเพิ่มขึ้น พร้อมกับลดระยะเวลาการลดภาษีเหลือ 0% ลง แต่ไทยได้ยืนยันว่าไม่สามารถให้ได้มากกว่าที่ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลีย นิวซีแลนด์จึงขอให้นำข้อเสนอของนิวซีแลนด์กลับไปปรับให้เหมาะสมกับข้อเสนอของไทย โดยไทยยังคงรักษาสีที่ที่จะปรับลดข้อเสนอหลังจากพิจารณาข้อเสนอของนิวซีแลนด์ใหม่อีกครั้ง ● การค้าบริการ นิวซีแลนด์เสนอให้มีการเจรจาการค้าบริการในอีก 3 ปีข้างหน้า ซึ่งฝ่ายไทยไม่ขัดข้อง อย่างไรก็ตาม ฝ่ายนิวซีแลนด์จะจัดให้มีเวทีการหารือเรื่องการยอมรับคุณสมบัติผู้ประกอบการอาหารไทยและผู้ประกอบการอาชีพนวดไทยที่ได้รับวุฒิบัตรมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ซึ่งเป็นประเด็นที่ฝ่ายไทยให้ความสำคัญในการเจรจาโดยตลอด <p>การดำเนินการต่อไป</p> <p>การประชุมครั้งต่อไป กำหนดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ 2-4 พฤศจิกายน 2547 ประเทศไทย</p>
BIMST-EC (กฎาน อินเดีย เมียนมาร์ เนปาล ศรีลังกา ไทย)	<p>สมาชิก BIMST-EC 6 ประเทศได้ลงนามในกรอบความร่วมมือ BIMST-EC เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2004 ซึ่งจะมีการตั้งคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) เพื่อการเจรจาความตกลงฯ และเริ่มเจรจาเดือนกรกฎาคม 2004 และคาดว่าจะเสร็จภายในปี 2005</p> <p>การค้าสินค้า</p> <p>มีการเจรจาลดหรือยกเว้นภาษีสินค้านำเข้าสินค้าระหว่างสมาชิก โดยแบ่งเป็น Fast Track และ Normal Track โดยจะเริ่มเจรจาเดือนกรกฎาคม 2004 และคาดว่าจะเสร็จภายในปี 2005</p> <p>ให้มีสินค้าที่ไม่นำมาลดภาษีสินค้านำเข้า (Negative list) ซึ่งจะมีการจำกัดจำนวนให้น้อยที่สุด และการเจรจาจะครอบคลุมถึงเรื่องรูปแบบการลดหรือยกเลิกภาษีสินค้านำเข้าและหลักการต่างตอบแทน แหล่งกำเนิดสินค้า การปฏิบัติต่อสินค้าที่มีโควตา อุปสรรคและมาตรการที่มีไขภาษีศุลกากร เป็นต้น</p> <p>ประเด็นอื่นๆ</p> <p>การค้าบริการ : การเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการครอบคลุมสาขาที่สำคัญโดยใช้ Positive list approach และมีให้การปฏิบัติพิเศษและแตกต่าง และความยืดหยุ่นแก่ประเทศพัฒนาน้อยที่สุด</p> <p>การลงทุน : ให้การส่งเสริมการลงทุนด้านต่างๆ และให้มีการเจรจาเพื่อเปิดเสรีในนโยบายการลงทุน โดยให้ใช้ Positive list approach</p>

ความตกลง	สาระสำคัญ
	<p>ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่น ๆ : ให้มีความร่วมมือสาขาความร่วมมือของ BIMST-EC ให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น ให้มีการอำนวยความสะดวกในด้าน MRAS ความร่วมมือด้านศุลกากร เป็นต้น</p> <p>ความคืบหน้า</p> <p>ไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะกรรมการเจรจาการค้า (TNC) ครั้งที่ 1 ภายใต้ BIMSTEC FTA เมื่อวันที่ 7-8 กันยายน 2547 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ไทยได้รับมอบหมายให้เป็นประธานการประชุม TNC ในทุกครั้ง โดยประธาน TNC จะรายงานความคืบหน้าและผลการเจรจาต่อที่ประชุมคณะเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจ (STEOM) เพื่อรายงานต่อที่ประชุมรัฐมนตรีการค้า/เศรษฐกิจต่อไป • พิจารณาขอบเขตการดำเนินงานของ TNC โดยจะต้องเจรจาจัดทำความตกลงฯ ให้เสร็จตามกรอบและเวลาที่กำหนดไว้ • ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเบื้องต้นและประเทศที่จะรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม โดยในการประชุม TNC ครั้งที่ 1-4 จะให้ความสำคัญต่อการเจรจาในเรื่องการค้าสินค้า สำหรับการเจรจาเรื่องอื่นๆ เช่น เรื่องการค้าบริการและการลงทุน จะเจรจาในภายหลัง ทั้งนี้ที่ประชุมมอบหมายให้ไทยยกร่างความตกลงเรื่องการค้าสินค้า ซึ่งครอบคลุมเรื่องกฎแหล่ง กำเนิดสินค้า วิธีการลด/ยกเลิกภาษี มาตรการปกป้อง และกลไกการยุติข้อพิพาท และเวียนให้สมาชิกภายในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2547 เพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป ซึ่งมีกำหนดระหว่างวันที่ 6-8 ธันวาคม 2547 ณ ประเทศอินเดีย • ให้สมาชิกเร่งดำเนินการกระบวนการภายใน (Internal Procedure) ให้ครอบคลุมความตกลงฯ มีผลบังคับใช้และแจ้งให้สมาชิกอื่นทราบผ่านช่องทางการทูต ซึ่งขณะนี้ไทยและอินเดียได้ดำเนินการแล้ว กฎานและศรีลังกาดำเนินการเสร็จแล้ว จะแจ้งภายใน 2-3 สัปดาห์นี้ ส่วนบังคลาเทศ พม่าและเนปาลอยู่ระหว่างดำเนินการ

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, ตุลาคม 2547 และ http://www.thaifita.com/fta_progress.html?g_id=152&f_id=3798

ตารางที่ 1.5 สรุปสาระสำคัญความตกลงการค้าเสรีสหรัฐฯ - สิงคโปร์ และสหรัฐฯ - ชิลี ในส่วน
การเปิดเสรีการค้าและการลงทุนในสินค้าและบริการ

สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรี	สหรัฐฯ - ชิลี	สหรัฐฯ - สิงคโปร์
การค้าสินค้า	<p>สินค้าบริโภคและอุตสาหกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> • มากกว่า 85% ของสินค้าบริโภคและอุตสาหกรรมภายใต้การค้าแบบทวิภาคีจะได้รับการลด/เลิกภาษีทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ และจะต้องลดภาษีทั้งหมดภายใน 4 ปี • ภาษีพุ่มเฟือยของชิลีสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์จะต้องลดลงในช่วง 4 ปี โดยรถยนต์ที่เข้าข่ายภาษีดังกล่าวต้องลดภาษีลงทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ • สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจะต้องลดภาษีลงทันทีที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า • สินค้าส่งออกของสหรัฐฯ หลายรายการได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าในชิลี เช่น สินค้าเกษตร ก่อสร้าง อุปกรณ์ประกอบรถยนต์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น <p>สินค้าเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประมาณ 75 % ของสินค้าเกษตรจากสหรัฐฯ นำเข้าชิลีจะต้องได้รับการยกเว้นภาษีภายใน 4 ปี และลดภาษีสำหรับสินค้าเกษตรสหรัฐฯ ทั้งหมดภายใน 12 ปี • เกษตรกรสหรัฐฯ ที่เข้ามาประกอบอาชีพในชิลีจะต้องได้รับโอกาสเทียบเท่ากับหรือดีกว่าที่เกษตรกรจากสหภาพยุโรป และแคนาดาได้รับภายใต้ข้อตกลงทั้งสองประเทศทำไว้กับชิลี • การอุดหนุนการส่งออกต้องถูกยกเลิกสำหรับการค้าสินค้าเกษตรระหว่างสหรัฐฯ กับชิลี แต่ให้คงไว้เพื่อบังคับใช้กับประเทศที่สามที่เข้ามาแย่งหรือแทนที่สินค้าสหรัฐฯ ในตลาดชิลี 	<ul style="list-style-type: none"> • สินค้าสิงคโปร์ส่วนใหญ่จะได้รับการยกเว้นภาษีจากสหรัฐฯ ทันทีที่ความตกลงมีผลบังคับใช้ และจะต้องทยอยลดภาษีทั้งหมดในช่วง 3-10 ปี • สิงคโปร์รับประกันอัตราภาษีศูนย์ทันทีสำหรับสินค้าทั้งหมดของสหรัฐฯ • สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจะต้องลดภาษีลงทันทีที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า
การค้าบริการ	<ul style="list-style-type: none"> • ครอบคลุมการค้าบริการข้ามพรมแดนทั้งสองประเทศและสิทธิการลงทุนและการประกอบอาชีพให้บริการในประเทศคู่ค้า • ชิลีจะเปิดตลาดให้ธุรกิจบริการสหรัฐฯ 	<ul style="list-style-type: none"> • ครอบคลุมการค้าบริการข้ามพรมแดนทั้งสองประเทศและสิทธิการลงทุนและการประกอบอาชีพให้บริการในประเทศคู่ค้า • สิงคโปร์จะเปิดตลาดให้ธุรกิจบริการ

สาระสำคัญของความตกลงการค้าเสรี	สหรัฐ - ชิลี	สหรัฐ - สิงคโปร์
	<p>มากขึ้นภายใต้ข้อผูกพันแบบ “negative list” approach</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเปิดตลาดการค้าบริการครอบคลุมในหลายสาขา ได้แก่ ธุรกิจคอมพิวเตอร์และบริการที่เกี่ยวข้อง โทรคมนาคม ก่อสร้าง วิศวกรรม ท่องเที่ยว โฆษณา ไปรษณีย์ ด่วน บริการวิชาชีพ การกระจายสินค้า การฝึกอบรมและการศึกษา และ สิ่งแวดล้อม ● บริการทางการเงินครอบคลุมหลักการของการไม่เลือกปฏิบัติ การประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง และหลักการด้านการเปิดตลาด 	<p>สหรัฐ เพิ่มขึ้นภายใต้ข้อผูกพันแบบ “negative list” approach</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การเปิดตลาดการค้าบริการครอบคลุมในหลายสาขา ได้แก่ ธุรกิจคอมพิวเตอร์และบริการที่เกี่ยวข้อง โทรคมนาคม ก่อสร้าง วิศวกรรม ท่องเที่ยว โฆษณา ไปรษณีย์ ด่วน บริการวิชาชีพ การกระจายสินค้า การฝึกอบรมและการศึกษา และ สิ่งแวดล้อม ● บริการทางการเงินครอบคลุมหลักการของการไม่เลือกปฏิบัติ การประติบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง และหลักการด้านการเปิดตลาด
การลงทุน	<ul style="list-style-type: none"> ● ชิลีจะดำเนินการให้มีหลักประกันและกรอบการดำเนินการด้านกฎหมายแก่นักลงทุนสหรัฐ ที่เข้ามาดำเนินการในชิลี ● ทุกรูปแบบการลงทุนจะได้รับการปกป้องภายใต้ความตกลงนี้ ● นักลงทุนสหรัฐ จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่นเดียวและเทียบเท่ากับที่นักลงทุนชิลี หรือนักลงทุนชาติอื่นได้รับจากรัฐบาลชิลี 	<ul style="list-style-type: none"> ● สิงคโปร์จะดำเนินการให้มีหลักประกันและกรอบการดำเนินการด้านกฎหมายแก่นักลงทุนสหรัฐ ที่เข้ามาดำเนินการในสิงคโปร์ ● ทุกรูปแบบการลงทุนจะได้รับการปกป้องภายใต้ความตกลงนี้ เว้นแต่การยกเว้นเป็นกรณีพิเศษ (the “negative list” approach) ● นักลงทุนสหรัฐ จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ เช่นเดียวและเทียบเท่ากับที่นักลงทุนสิงคโปร์หรือนักลงทุนชาติอื่นได้รับจากรัฐบาลสิงคโปร์

ที่มา: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย